

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Praha, 2023

Juraj Křemen

**Akademie múzických umění v Praze
Hudební a taneční fakulta**

Hudební umění
Varhany

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Organy vysokých hudobných škôl
Porovnanie organov vysokých hudobných škôl v Prahe,
Regensburgu a Stuttgarte**

Juraj Křemen

Vedoucí práce: prof. Jaroslav Tůma
Přidělovaný akademický titul: MgA.

Praha, Červen 2023

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Art of Music
Organ

DIPLOMA THESIS

**Organs of Universities of Music
Comparison of organs of Universities of Music in Prague,
Regensburg and Stuttgart**

Juraj Křemen

Thesis supervisor: prof. Jaroslav Tůma
Academic title: MgA.

Prague, June 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem

Organy vysokých hudebních škol

Porovnanie organov vysokých hudebných škôl v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne

Juraj Křemen, podpis

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som chcel vysloviť slová vďaky vedúcemu mojej diplomovej práce prof. Jaroslavovi Tůmovi za jeho cenné rady a pripomienky nielen pri písaní tejto diplomovej práce, ale taktiež v usmerneniach a pomoci pri učení sa umeniu správnej organovej interpretácie počas celého môjho štúdia na Hudobnej a tanečnej fakulte Akadémie múzických umení v Prahe.

Abstrakt

Cieľom diplomovej práce je predstaviť a porovnať tri hudobné vysoké školy v Európe, s dôrazom na nástrojové vybavenie organových oddelení. Konkrétne sa jedná o Akadémiu múzických umení v Prahe, Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik v Regensburgu a Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte. Tému sme zvolili, z dôvodu snahy o vytvorenie publikácie, v ktorej sú uvedené a porovnané všetky nástroje jednotlivých škôl. Pri písaní sme pracovali s internetovými zdrojmi hudobných vysokých škôl v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte, a tiež s portálmi organárkych firiem, ktoré nástroje postavili a dodali. Neoddeliteľnou súčasťou je dlhodobá osobná študijná skúsenosť na každej vysokej škole. V každej z troch kapitol sa zameriavame na históriu školy, stupne štúdia a študijné odbory, v rámci ktorých je možné študovať organ. Primárnou časťou je nástrojové vybavenie každej školy. Výsledkom diplomovej práce je zameranie sa na každý nástroj čiastkovo a porovnanie vysokých škôl z hľadiska kvality a kvantity nástrojového vybavenia.

Abstract

The objective of this diploma thesis is to present and compare three colleges of music in Europe, with an emphasis on the instrument equipment of the organ departments. For this comparison, we chose the Academy of Performing Arts in Prague, the University of Catholic Church Music and Music Education in Regensburg and the State University of Music and Performing Arts in Stuttgart. The topic was selected with the aim to create a publication in which all the instruments of the above-mentioned colleges are listed and compared. In the writing process, we worked with Internet resources of the colleges of music in Prague, Regensburg and Stuttgart, as well as with websites of organ builders who delivered the instruments. An integral part of the thesis is a long-term personal experience with the universities. In each of the three chapters, we focus on the history of the college, degrees of study, and fields of study within which it is possible to study the organ. The main part is the instrument equipment of each college. The result of this thesis is a focus on each instrument and a comparison of colleges in terms of their quality and quantity of instrument equipment.

Obsah

Úvod	9
1 Akadémia múzických umení Praha	10
1.1 História školy	10
1.2 Študijný odbor Organ.....	11
1.3 Nástrojové vybavenie – organy	11
1.3.1 Organ Hermann Eule Orgelbau, Bautzen	11
1.3.2 Organ Rieger-Kloss, Krnov	12
1.3.3 Organ Rieger-Kloss, Krnov – Sál Martinů	14
2 Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik Regensburg.....	17
2.1 História školy	17
2.2 Študijný odbor Organ a Cirkevná hudba	18
2.3 Nástrojové vybavenie – organy	19
2.3.1 Organ Kögler GmbH, St. Florian pri Linzi	19
2.3.2 Organ Karl Göckel Orgelbau GmbH, Mühlhausen-Rettigheim	20
2.3.3 Organ Mühleisen GmbH, Leonberg	21
2.3.4 Organ Eduard Hirschrodt, Regensburg, Armin Ziegltrum, Mallersdorf-Pfaffenberg	23
2.3.5 Organ Reil/Heerde, Holandsko	23
2.3.6 Organ Antonio Pilotti, Bologna	24
2.3.7 Organ Ives Koenig, Sarre-Union	25
2.3.8 Organ Armin Ziegltrum, Mallersdorf-Pfaffenberg	26
2.3.9 Organ Thomas Jann Orgelbau GmbH, Allkofen	27
2.3.10 Organ Johannes Schädler, Donaustauf	28
2.3.11 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern.....	29
2.3.12 Organ Henk Klop, Garderen	30
2.3.13 Organ Claudius Winterhalter Orgelbau, Oberharmersbach	31
2.3.14 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern – koncertná sála	32
3 Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart.....	34
3.1 História školy	34
3.2 Študijný odbor Organ.....	35
3.3 Nástrojové vybavenie – organy	36

3.3.1 Organ v talianskom štýle – anonym, Benátky	36
3.3.2 Organ Jürgen Ahrend Orgelbau, Leer-Loga	37
3.3.3 Organ Gaston Kern, Alsasko	38
3.3.4 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern.....	39
3.3.5 Organ Mühleisen, Leonberg	41
3.3.6 Organ Johannes Rohlf, Neubulach.....	42
3.3.7 Organ Armin Hauser	43
3.3.8 Organ Friedrich Weigle Orgelbau, Leinfelden-Echterdingen	44
3.3.9 Organ Eduard Wiedenmann, Oberessendorf	45
3.3.10 Organ Kristian Wegscheider, Drážďany	46
3.3.11 Organ Rieger Orgelbau, Schwarzach – koncertná sála.....	47
Záver.....	50
Zoznam použitej literatúry.....	52
Prílohy	55
Zoznam príloh.....	56

Úvod

Cieľom diplomovej práce je porovnanie troch hudobných vysokých škôl v Európe s dôrazom na nástrojové vybavenie organových oddelení. Konkrétne sa jedná o Akadémiu múzických umení v Prahe, Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik v Regensburgu a Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte. Táto práca vznikla na základe osobnej študijnej skúsenosti na všetkých troch školách v uplynulých piatich rokoch s cieľom vytvoriť publikáciu, v ktorej budú uvedené a charakterizované všetky nástroje jednotlivých škôl.

Prácu sme rozdelili do troch hlavných kapitol s niekoľkými podkapitolami. Každá kapitola sa venuje jednej konkrétnej hudobnej vysokej škole. V úvode každej kapitoly spomenieme informácie týkajúce sa krátkej histórie a vzniku školy. Neskôr sa budeme venovať možnostiam štúdia organu v rámci rôznych stupňov štúdia a študijných odborov. Primárnou časťou každej kapitoly, ktorá je ťažiskom našej diplomovej práce, je zameranie sa na nástrojové vybavenie – organy, ktorými každá škola disponuje. Čiastkovo sa budeme zaoberať každým nástrojom.

Dôležitým aspektom pri tejto práci je dlhodobá osobná skúsenosť s konkrétnymi nástrojmi, ktoré sa vo všetkých školách nachádzajú. Budeme skúmať ich kvalitu, upriamime tiež pozornosť na zvukovú charakteristiku a koncepciu. Dôležitou súčasťou je tiež zohľadnenie organárskej firmy, ktorá konkrétny nástroj postavila, kvalitu spracovania, aktuálny technický stav, hraciu a registrovú traktúru, intonáciu, počet manuálov a dispozičnú stránku nástroja, ktorá odráža zameranie na konkrétnu hudobnú epochu. Dôležitým zdrojom, s ktorým budeme pracovať sú internetové stránky všetkých vysokých škôl a organárskych firiem, na ktorých sú uverejnené registrové dispoziecie všetkých nástrojov.

Pri riešení problematiky nástrojového vybavenia troch hudobných vysokých škôl v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte sme postupovali metódou analýzy, syntézy a komparácie. V závere predkladáme zoznam použitej literatúry, internetových zdrojov, z ktorých sme primárne čerpali. Publikáciu uzatvárajú prílohy s fotografiami nástrojov.

1 Akadémia múzických umení Praha

1.1 História školy

Akadémia múzických umení (skrátene len AMU) v Prahe patrí k významným umeleckým školám v Európe. AMU je najväčšia umelecká vysoká škola v Českej republike, ktorá bola založená v októbri 1945 prezidentským zriaďovacím dekrétom.

„Akadémia múzických umení v Prahe bola zriadená dekrétom prezidenta republiky dr. Eduardom Benešom z 27. októbra 1945. Bolo preto rozhodnuté, že vznikne nová vysoká škola doposiaľ neobvyklého typu, ktorá bude poskytovať vysokoškolské vzdelanie v umeleckých odboroch, ktoré takú možnosť u nás nemali.“¹

Vzdelávanie v tejto inštitúcii je zamerané na rozvoj študenta ako špecifického jednotlivca. Vyučovanie preto prebieha zväčša individuálne alebo v malých skupinách. Táto skutočnosť závisí od študovaného odboru. Akadémia múzických umení pozostáva z troch fakúlt: Filmovej a televíznej fakulty (FAMU), Hudobnej a tanečnej fakulty (HAMU) a Divadelnej fakulty (DAMU). Na tejto škole je možné študovať v troch rôznych úrovniach štúdia. Prvý stupeň je bakalárske trojročné štúdium, ktoré je zamerané hlavne na prípravu k výkonu povolania, prípadne k ďalšiemu štúdiu na vysokej škole. Nadväzujúci magisterský študijný program patrí do druhého stupňa a zabezpečuje rozvíjanie tvorivých umeleckých schopností na majstrovskej úrovni v trvaní dvoch rokov. Tretia úroveň vysokoškolského vzdelania je doktorandské štúdium. Trojročné štúdium sa sústreďuje na samostatnú bádateľskú aktivitu, založenú na teoreticko-metodologickom výskume či rozvoji tvorivej umeleckej činnosti. Proces štúdia je ukončený verejnou obhajobou dizertačnej práce.

Hudobná a tanečná fakulta Akadémie múzických umení v Prahe (HAMU) sídli na Malej strane v Lichtenštajnskom a Hartigovskom paláci. Fakulta pozostáva z trinástich katedier a piatich oddelení. Každá katedra pozostáva z viacerých študijných programov, ktoré zahŕňajú možnosť štúdia prevažnej väčšiny hudobných nástrojov. Cieľom tejto práce je hlavne porovnanie nástrojového vybavenia Katedry klávesových nástrojov, konkrétne v odbore hra na organe, na troch hudobných vysokých školách konkrétne v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte.

¹ AMU: Akadémia múzických umení [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.amu.cz/cs/vse-o-amu/historie-uspechy-a-oceneni/>

1.2 Študijný odbor Organ

Koncertný smer organovej interpretácie je odbor, ktorý je možné študovať na mnohých vysokých školách po celom svete. Štúdium organu je na Akadémii múzických umení v Prahe možné študovať v troch študijných stupňoch. Úvodný bakalársky stupeň v trvaní troch rokov, dvojročné nadväzujúce magisterské štúdium a doktorandské štúdium, ktoré môže trvať tri až štyri roky. Štúdium organovej hry poskytuje ďalší rozvoj interpretačných vedomostí a nástrojových skúseností získaných z predošlého štúdia. Proces štúdia je zameraný na schopnosť získania umeleckej a profesionálnej orientácie v organovej interpretácii barokovej, klasickej, romantickej a modernej hudby spolu s poznaním širšieho kontextu interpretačných vývojových súvislostí. Cieľom štúdia je tiež samostatné naštudovanie a interpretácia hudobného diela na vysokej úrovni s patričným prehľadom a znalosťami zákonitostí a pravidiel jednotlivých kompozičných štýlov. Absolvent tohto odboru sa môže aktívne zapájať do kultúrneho diania vo svete ako sólista, ale tiež ako hráč v komornom alebo širšom zoskupení. Na základe dosiahnutého vzdelania môže tiež pedagogicky pôsobiť na úrovni vzdelávania základných umeleckých škôl, konzervatórií alebo vysokých škôl.

1.3 Nástrojové vybavenie – organy

1.3.1 Organ Hermann Eule Orgelbau, Bautzen

Nástroj v cvičnej triede Hudobnej a tanečnej fakulty Akadémie múzických umení v Prahe (príloha č. 1) bol postavený, ako novostavba, v roku 2010 firmou Hermann Eule Orgelbau Bautzen. Cieľom stavby bolo postaviť cvičný dvojmanuálový organ v barokovom štýle na základe návrhu prof. Jaroslava Tůmu a jeho spolupracovníkov.

„Kým pôvodná koncepcia prof. Jaroslava Tůmu (Praha) bola zameraná na dvojmanuálový organ postavený v barokovom štýle, organová dielňa Eule (Jiří Kocourek) navrhla pridať ešte tretí manuál, ktorý otvára možnosti nástroja pre hudbu romantizmu.“²

Nástroj disponuje deviatimi registrami, ktoré sú rozdelené v troch manuáloch a pedáli (1+2+4+2). Prvý a druhý manuál sú koncipované v zvukovej charakteristike nemeckého barokového štýlu. Tretí manuál, ktorý pozostáva z dvoch registrov Viola di Gamba 8' a Oboe 8' je postavený v žalúzievej skrini, ktorá umožňuje plynulé crescendo. Tento manuál je inšpirovaný nemeckou romantickou organárskou školou. Organ je postavený na základe

² Hermann Eule Orgelbau [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.euleorgelbau.de/de/orgeln/arbeiten/prag-akademie-der-kuenste-musikalische-fakultaet-unterrichtsorgel/>

tradičných metód organárskeho remesla. Má obe mechanické traktúry (hracia a registrová). Nástroj slúži ako cvičný a vyučovací organ pre študentov organovej hry pražskej akadémie. Po dvanástich rokoch každodenného cvičenia sa na nástroji prejavujú určité nedostatky, ako napríklad presakovanie vzduchu pri vypnutom registri Subbas 16' v pedáli. Pri stlačení pedálu vzniká tón vo veľmi jemnej intenzite, napriek tomu, že register nie je zapnutý. V súčasnej situácii sme v štádiu, kedy je tiež nevyhnutná regulácia mechanickej traktúry z dôvodu nevyrovnanosti chodu jednotlivých tónov na klaviatúrach. Je tiež nutná výmena kožených matíc za kovové, aby sa tento problém s nevyrovnanosťou traktúry neopakoval pravidelne v krátkom časovom intervale. Mechanická spojka z tretieho manuálu do prvého manuálu má nastavený príliš nízky druckpunkt, takže „zaberá“ približne v polovici stlačenia klávesy v prvom manuáli. Tento nedostatok sa prejavuje hlavne pri jemnom a pomalom stlačení kláves v dynamickej predstave pianissima a piana, čím vzniká pri interpretácii rušivý element nasadenia dvoch tónov tesne po sebe. Na vysokoškolskom stupni štúdia je nevyhnutné mať nástroj s dokonale vyregulovanou traktúrou a spojkami, ktoré umožnia študentom maximálny rozvoj citlivosti úhozu³ a kontaktu s klaviatúrou. Na základe našej skúsenosti spĺňajú tieto parametre nástroje renomovaných organárskych firiem, akými sú napríklad Orgelbau Goll Luzern alebo Jürgen Ahrend Orgelbau.

Dispozícia⁴

Hauptwerk C-g ³	Positiv C-g ³	Schwellwerk C-g ³	Pedal C-f ¹
Portunalflöte 8'	Copula 8'	Viola di Gamba 8'	Subbas 16'
Principal 4'	Flauto 4'	Oboe 8'	I/P
II/I	Nassat 2 2/3'	III/II	II/P
III/I	Octava 2'		III/P
	Tremulant		

1.3.2 Organ Rieger-Kloss, Krnov

Známa československá firma Rieger-Kloss Krnov, ktorá bola kedysi na trhu, postavila na mnohých hudobných vysokých školách a konzervatóriách v Českej republike a Slovensku množstvo cvičných nástrojov s pomerne malými dispozíciami. Jedným z nástrojov

³ Úhoz – české slovo, ktorého ekvivalentom v slovenskom jazyku je slovo úder. Kvôli správnej hudobnej predstave senzibility však slovo úder nepoužívame. V slovenskej hudobnej terminológii využívame tiež slovo úhoz, z tohto dôvodu ho v tejto práci uvádzame.

⁴ Hermann Eule Orgelbau [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.euleorgelbau.de/de/orgeln/arbeiten/prag-akademie-der-kuenste-musikalische-fakultaet-unterrichtsorgel/>

(príloha č. 2) je aj nástroj v triede číslo 63 na Akadémii múzických umení. Nástroj je postavený v značne malom priestore s úplne suchou akustikou. Myslím, že o zvukovej koncepcii nástroja, ktorá by sa viazala na niektoré špecifické obdobie stavby organov nie je možné hovoriť, keďže všetky nástroje firmy Rieger-Kloss boli zvukovo a dispozične veľmi podobné. Nástroj sa neviaže na žiadnu zvukovú koncepciu, napríklad barokovú alebo romantickú. Je to typicky továrensky postavený organ z osemdesiatich rokov minulého storočia, ako ďalší v poradí zo série cvičných nástrojov pre hudobnú školu v bývalom Československu.

Organ má mechanickú hraciu a registrovú traktúru. V dvoch manuáloch a pedáli je rozdelených spolu 12 registrov (4+5+3). Verím, že v ére pred štyridsiatimi rokmi bol tento organ reprezentatívnym nástrojom na cvičenie a výchovu mladých interpretov organového umenia. Súčasný stav je však nevyhovujúci. Hracia mechanická traktúra a klaviatúry sú veľmi nevyrovnané. Pri zapnutí mechanickej spojky II/I môžeme cítiť nekonkrétnosť bodu, kedy spojka „zaberie“. Druckpunkt má veľmi „gumový“ charakter, kedy organista nie je schopný riešiť úhľadnú predstavu do najmenších detailov, ako by bolo žiadúce. Pedálová klaviatúra bola pravdepodobne opravovaná, pretože má väčší odpor ako manuály a nepôsobí až takým opotrebovaným dojmom ako manuály. Zvuk, intonačná stránka a ladenie je žiaľ v nevyhovujúcom stave. Intonácia jednotlivých tónov v rámci registrov, ale aj celková intonácia registrov v súčasnosti pôsobí po mnohých rokoch od výstavby nekultivovaným dojmom. Organ je aktuálne v kvalitatívnom a technickom stave vo veľmi zlej kondícii, ktorá je spôsobená rokmi, ale aj kvalitou preferovaných materiálov, ktoré sa používali na výstavbu nástrojov v posledných desaťročiach minulého storočia. Ideálnym riešením by mohla byť výmena nástroja za nový cvičný organ, ktorý nemusí mať veľa registrov, avšak bude spĺňať technické parametre na úrovni 21. storočia.

Dispozícia

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Pedal C – f ¹
Kryt 8'	Flétna trubicová 8'	Subbas 16'
Principál 4'	Flétna zobcová 4'	Flétna špičatá 8'
Flétna 2'	Principál 2'	Kvintadéna 4'
Mixtura 3-4x 1 1/3'	Seskvialtera 1 1/3'+4/5'	I/P
II/I	Akuta 3x 1'	II/P

1.3.3 Organ Rieger-Kloss, Krnov – Sál Martinů

Hudobná a tanečná fakulta Akadémie múzických umení v Prahe disponuje reprezentatívnou koncertnou sálou – Sál Bohuslava Martinů, ktorá sa nachádza v budove Lichtenštajnského paláca. V sále je približne dvesto miest na sedenie. Priestor disponuje nahrávacím štúdiom, dvoma klavírmi prestížnej značky Steinway & Sons a čembalom. Akustické parametre sály nie sú vo všeobecnosti príliš priaznivé, napriek tomu sa tu organizuje veľké množstvo rôznych koncertov napríklad študentov HAMU, ale tiež rôznych iných umeleckých škôl a telies.

Organ v Sále Martinů (príloha č. 3) bol postavený firmou Rieger-Kloss Krnov približne v polovici deväťdesiatych rokov minulého storočia, ako najväčší píšťalový nástroj na HAMU. Bol to projekt, ktorým chcela firma Rieger-Kloss naplniť svoje porevolučné ambície s vytvorením výborného koncertného organa, ktorý bude zohrávať dôležitú úlohu v koncertom živote. Organ v Sále Martinů bol postavený v štýle univerzálneho koncertného nástroja čo znamená, že by mal mať k dispozícii celé zvukové spektrum na kvalitné interpretovanie všetkých štýlových období organovej literatúry. Tento fakt je síce čiastočne pravda, avšak celková kvalita tohto nástroja vrátane traktúry, intonácie a zvukovej koncepcie zodpovedá v súčasnosti podpriemernej úrovni, v porovnaní s renomovanými hudobnými vysokými školami v západnom, kultúrne vyspelom svete. Profesor Jaroslav Tůma zhodnotil naše problémy pri vyučovaní a snahe vytvoriť autentickú registráciu skladieb veľmi výstižne:

„Pri registrovaní konkrétnych skladieb na organe ide vždy o vyvažovanie požiadaviek skladateľa, organa, interpreta a akustiky. V Sále Martinů za určitého predpísaného výberu použitých farieb máme často pocit zvukovej nedostatočnosti, avšak po pridaní už len jedného jediného ďalšieho registra je výsledný zvuk zase naopak príliš hlasný, či až agresívny. Máme pre daný jav nespočetné množstvo príkladov. Väčšinou odovzdávajúc sa osudu registrujeme s vyhlídkou na výber z niekoľkých možných pomerne zlých riešení, kedy ani jedno nesplní naše požiadavky na sto percent.“⁵

Nástroj na pôde HAMU pozostáva zo 41 registrov (10+9+12+10), ktoré sú rozdelené do troch manuálov a pedálu. Druhý a tretí manuál sú postavené v žalúziových skriniach, čo je veľkou výhodou pri dynamickej práci so zvukom. Hracia traktúra je mechanická a registrová elektrická. Nástroj poskytuje pamäťový systém Setzer, ktorý je nevyhnutný pri koncertných organoch takejto veľkosti, kvôli jednoduchšej zvukovej príprave skladieb a príprave na koncert.

⁵ Opera Plus [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/prazske-varhany-3-sal-martinu-lichtenstejnsky-palac-hudebni-a-tanezni-fakulta-amu-v-praze/?pa=2>

Rozsah klaviatúr spĺňa parametre koncertných rozsahov čo v prípade organa znamená, že rozsah manuálu je C – c⁴ a rozsah pedálu je C – g¹. Pri takomto rozsahu klaviatúr je možné interpretovať akúkoľvek organovú literatúru bez problémov chýbajúcich tónov. Veľké nedostatky, s ktorými sa však môžeme stretnúť pri tomto nástroji je viacero. Traktúra tretieho manuálu ide hlavne v spodnej polohe – veľkej oktáve neproporčne ťažko v porovnaní s diskantom daného manuálu. K tejto problematike sa vyjadruje aj prof. Jaroslav Tůma v článku z časopisu Opera Plus nasledovne:

„Už pri kolaudácii organa bolo organárom vyčítané, že mechanika tretieho manuálu ide veľmi neohybné a tuho. Chyba bola evidentne v príliš zložitom vedení hracej traktúry, ktorá veľakrát zatáča v pravých uhloch. Jednoduchšie riešenie by bolo bývalo možno bolo, lenže za predpokladu predchádzajúceho múdrejšieho vyprojektovania nosných prvkov organovej skrine.“⁶

Pedálová klaviatúra má druckpunkt príliš nízko, a tým pádom zvukovo pedál reaguje s miernym oneskorením, čo je však pre správnu a presnú interpretáciu neprijateľné. Intonačná kvalita nástroja labiálnych, ale aj jazykových píšťal, je žiaľ nie na dobrej úrovni, akú by sme si želali. Zvuku chýba potrebná mäkkosť, plasticita a kultivovanosť prejavu. Niekoľko rokov po dostavbe nástroja síce škola pristúpila k preintonovaniu organa, avšak k výrazným zlepšeniam nedošlo z dôvodu kvality firmy a materiálov, ktoré boli predtým použité. Na ďalší problém poukazuje prof. Jaroslav Tůma vo svojom trefnom článku:

„Pri organe v Sále Martinů ma odjakživa trápí, že znie, ako by bol rozladený. Nielen nejak mierne, v rámci prirodzenej falošnosti rovnomernej teploty, ale ešte trochu viac, rozhodne nepríjemne. Či je táto zvláštnosť spôsobená nedostatkom vzduchu pri zapojení viacerých registrov, či nejakou konštrukčnou chybou vzdušnic, nikto nevie. Celku určite neprospeje, ak boli jednotlivé rady píšťal menzúrované nie na mieru prostredia a nástroja, ale pozbierané z regálov v dielni tak, ako ich píšťalári vyrobili, čo bolo v Krnove podľa svedectiev pamätníkov obvyklé. Výsledkom bude vždy nespájanie sa zvuku a už zmienená hrubosť.“⁷

Je možné, že sa niektorí ľudia odvolajú s poznámkou, že v koncertnej praxi sa my organisti často stretávame s nástrojmi, ktoré majú rôzne nedostatky, chyby alebo sú v nevyhovujúcom stave, horšom, ako nástroj, ktorý máme na HAMU. Áno, súhlasíme je to pravda. Počas koncertných ciest sme sa stretli s viacerými nástrojmi, ktoré neboli

⁶ Opera Plus [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/prazske-varhany-3-sal-martinu-lichtenstejnsky-palac-hudebni-a-tanecni-fakulta-amu-v-praze/?pa=2>

⁷ Opera Plus [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/prazske-varhany-3-sal-martinu-lichtenstejnsky-palac-hudebni-a-tanecni-fakulta-amu-v-praze/?pa=2>

v adekvátnom technickom stave. Rozdiel však vnímame v tom, že hranie koncertov na festivaloch a škola – pedagogický proces, kde sa vychovávajú noví budúci umelci na najvyššom možnom stupni vzdelávania daného nástroja v krajine sú dve rozdielne veci. Vysoká škola by mala mať možnosť organistom ponúkať najvyšší možný štandard nástrojov, podobne ako školy, na ktorých sa učia ich kolegovia - študenti v zahraničí. Na základe dvoch absolvovaných zahraničných stáží v Nemecku v mestách Regensburg a Stuttgart, kde bolo nástrojové vybavenie nadpriemerné, to vieme čiastočne porovnať. Pri týchto dvoch pobytach sme veľmi pocítili to, aké je neuveriteľne dôležité mať k dispozícii pod rukami a nohami kvalitný nástroj – žijúci organizmus, ktorý vám ponúkne všetky možnosti interpretačných a úhozových nuáns a odtieňov. Nástroj, ktorý svojou zvukovou kultivovanosťou prinesie požadovaný zvukový efekt bez registračných kompromisov. Približne po tridsiatich rokoch od postavenia koncertného organu v Sále Martinů sme naozaj dospeli do bodu, kedy by bolo najlepším a najvhodnejším riešením zadovážiť nástroj nový, ktorý bude zodpovedať najnáročnejším parametrom a požiadavkám koncertného organa súčasnosti.

Dispozícia

Hauptwerk C – c⁴	Positiv C – c⁴	Schwellwerk C – c⁴	Pedal C – g¹
Bourdon 16'	Kryt 8'	Principál dřevený 8'	Principálbas 16'
Principál 8'	Kvintadéna 8'	Kopula 8'	Bourdonbas 16'
Flétna dřevená 8'	Principál 4'	Salicionál 8'	Oktáva 8'
Gamba špičatá 8'	Flétna rúrková 4'	Oktáva 4'	Flétna trubcová 8'
Oktáva 4'	Oktáva 2'	Flétna zobcová 4'	Chorálbas 4'
Roh kamzičí 4'	Kvinta 1 1/3'	Nasard 2 2/3'	Kryt 4'
Kvinta 2 2/3'	Flétna syčivá 1'	Flétna příčná 2'	Mixtura 4x 2 2/3'
Superoktáva 2'	Cimbál 1'	Tercie 1 3/5'	Pozoun tichý 16'
Mixtura 5x 1 1/3'	Roh křivý 8'	Mixtura 2 2/3'	Trompeta basová 8'
Trompeta 8'	III/II	Fagot 16'	Šalmaj 4'
III/I	Tremolo II	Hoboj 8'	I/P
II/I		Trompeta harmonická 8'	II/P
		Tremolo III	III/P

2 Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik Regensburg

2.1 História školy

Vysoká škola pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku v Regensburgu je štátom uznaná vysoká škola v Regensburgu. Dnešná škola bola založená 22. novembra 1874. Založil ju Franz Xaver Haberl, ako prvú katolícku cirkevnú školu na svete. Od počiatku mala táto inštitúcia veľký význam na medzinárodnej úrovni. Od roku 1909 školu podporuje „*Nadácia cirkevnej hudobnej školy Regensburg*“, ktorá je pridružená k biskupstvu Regensburg.

„Dekrétom Kongregácie pre štúdium dochádza po provizóriu z roku 1959 k trvalému pričleneniu cirkevnej hudobnej školy v Regensburgu k Pápežskému inštitútu pre cirkevnú hudbu v Ríme.“⁸

Po uznaní cirkevnej hudobnej školy bavorským štátnym ministerstvom školstva a kultúry v roku 1967 bola 1. januára 1973 spätne premenená na Akadémiu katolíckej cirkevnej hudby a hudobnej výchovy. Dohody o spolupráci z rokov 1989 a 1999 s *Hochschule für Musik und Theater* v Mníchove umožňujú vykonávať diplomové záverečné skúšky.

„V koordinácii s bavorskou a nemeckou biskupskou konferenciou a s Kongregáciou pre katolícku výchovu v Ríme podpisuje najctihodnejší biskup z Regensburgu Manfred Müller dekrét na svoje 75. narodeniny, na sviatok sv. Alberta Magnusa, biskupa z Regensburgu o založení „Vysokej školy pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku v Regensburgu“ s podporou „*Nadácie cirkevnej hudobnej školy v Regensburgu*“.⁹

V rokoch 2003 až 2011 bol rektorom vysokej školy Franz Josef Stoiber, ktorý bol zároveň dómskym organistom v Katedrále sv. Petra v Regensburgu. V tomto období prebehla generálna rekonštrukcia budovy univerzity. Okrem toho sa profil cirkevnej hudby a hudobnej pedagogiky posilnil realizáciou reformy európskej študijnej formy bakalárskeho a magisterského programu. Veľkým kancelárom vysokej školy je vždy aktuálne úradujúci biskup Diecézy Regensburg v personálnej línii.

⁸ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/geschichte/>

⁹ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/geschichte/>

„V septembri 2018 prebehla úspešná akreditácia všetkých tridsiatich bakalárskych a magisterských študijných programov dvoma agentúrami ACQUIN e.V. (Bayreuth) a AKAST e.V. (Eichstätt-Ingolstadt).“¹⁰

V októbri 2011 sa stal rektorom Vysokej školy pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku profesor Stefan Baier, ktorý tento post zastáva dodnes.

2.2 Študijný odbor Organ a Cirkevná hudba

Organ ako koncertný nástroj je možné študovať na HfKM Regensburg v rámci dvoch študijných odborov. Organ ako samostatný koncertný nástroj a druhá možnosť je štúdium katolíckej cirkevnej hudby, ktorá zahŕňa tiež vyučovanie nástroja.

Štúdium samostatného nástroja – koncertný smer je rozdelené na dve etapy. Bakalárske štúdium, ktoré trvá osem semestrov a nadväzujúce magisterské štúdium v trvaní dvoch semestrov. Pri koncertnom smere štúdia nástroja škola umožňuje možnosť vybrať si buď umelecké vzdelanie alebo umelecko-pedagogické vzdelanie. Dĺžka oboch typov vzdelania pozostáva aj v bakalárskom aj v magisterskom stupni vyššie spomenutý počet semestrov. Štúdium organu na HfKM Regensburg študentom umožňuje uplatniť sa v liturgickej praxi, na koncertných pódiumoch, ale taktiež môžu pôsobiť ako pedagogickí zamestnanci v školstve.

Vzdelávanie v odbore katolícka cirkevná hudba pozostáva rovnako ako štúdium organu z bakalárskeho štúdia v trvaní osem semestrov a magisterského štúdia v trvaní štyroch semestrov. Pri tomto odbore sa však stretávame s rozdielnym študijným plánom. Odbor katolícka cirkevná hudba zahŕňa niekoľko predmetov navyše, ktoré sú pre tento odbor nevyhnutné. K týmto predmetom patrí: dirigovanie zboru, hranie organovej literatúry, improvizácia, liturgická organová hra, klavír, spev, hudobná teória a gregoriánsky chorál. Zo všetkých vymenovaných predmetov je záverečná skúška. Po štúdiu katolíckej cirkevnej hudby je absolvent komplexne pripravený zastávať funkciu organistu – regenschorihho, v akomkoľvek kostole so všetkými povinnosťami, ktoré patria k tomuto povolaniu.

¹⁰ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/geschichte/>

2.3 Nástrojové vybavenie – organy

Vysoká škola pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku disponuje reprezentatívnou zbierkou nástrojov. Nástroje boli postavené rôznymi európskymi organárskymi firmami v rôznych zvukových koncepciách a štýloch.

„Sú to nástroje, ktoré sa používajú každý deň a musia spĺňať najvyššie nároky. Rozhodli sme sa pre charakteristické organy so zníženou zvukovou intenzitou pre relatívne malé miestnosti a zmiešaný koncept so štýlovo prepojenými a všestrannými nástrojmi od nasledujúcich spoločností.“¹¹

2.3.1 Organ Kögler GmbH, St. Florian pri Linzi

Organ od významnej rakúskej firmy Kögler Orgelbau zo St. Florian pri Linzi bol postavený v roku 2008 (príloha č. 4). Nástroj sa nachádza v triede číslo E.03. Zvuková, dispozičná a vizuálna koncepcia tohto nástroja nesie rukopis barokového organu. Intonácia nástroja je urobená veľmi precízne a citlivo vzhľadom na to, že je organ postavený vo veľmi malom priestore.

Organ má desať registrov (3+3+4) a pozostáva z troch manuálov s rozsahom C – g³ a pedálu s rozsahom C – f¹. Zaujímavosťou pri tomto nástroji, ktorú nemožno nespomenúť je fakt, že pedál nedisponuje vlastnými registrami, len pedálovými spojkami. V treťom žalúziiovom manuáli je umiestnený Bourdon 16', ktorý plnohodnotne nahrádza Subbass 16'. Plusom tohto nástroja je už spomenutá žalúziiová skriňa, v ktorej je tiež umiestnený jazykový register Dulcian 8'. Táto dispozičná koncepcia umožňuje používať jazykový register v pedáli podľa želanej dynamickej intenzity v rozmedzí piano až forte. Nástroj má mechanickú hraciu a mechanickú registrovú traktúru. Firma Kögler Orgelbauer je povestná vynikajúcou citlivosťou a vyregulovanosťou mechanických traktúr. Vzájomná poloha manuálov a pedálu umožňuje anatomicky prirodzenú komfortnú hru, bez akéhokoľvek fyzického namáhania alebo preťaženia. Naša osobná skúsenosť počas cvičenia alebo vyučovania na tomto nástroji je veľmi pozitívna. Počas nášho štúdia bol organ vo veľmi dobrom stave.

¹¹ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/instrumente/>

Dispozícia¹²

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Schwellwerk C – g ³
Principal 8'	Holzgedackt 8'	Bordun 16'
Rohrflöte 8'	Flöte 4'	Gedackt 8'
Octave 4'	Nasard 3'	Holzflöte 4'
II/I	III/I	Dulzian 8'
III/I	Tremulant	I/P
		II/P
		III/P

2.3.2 Organ Karl Göckel Orgelbau GmbH, Mühlhausen-Rettigheim

Spektrum rôzne štýlovo zameraných organov na Vysokej škole pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku dopĺňa tiež nástroj od nemeckej firmy Karl Göckel z Mühlhausenu-Rettigheimu postavený v roku 2009 s opusovým číslom 68 (príloha č. 5). Organ môžeme nájsť v triede s označením E.06. Organová literatúra z obdobia romantizmu pochádzajúca z francúzskej proveniencie je veľmi bohatá a často zastúpená v repertoári koncertných organistov, ale tiež študentov hudby naprieč svetom. Francúzske organové diela významných autorov, ako napríklad Césara Francka, Charles-Marie Widora alebo Louisa Vierna patria k dôležitým medzníkom pri štúdiu kráľovského nástroja. Pre budovanie správnej francúzskej zvukovej predstavy je nástroj od firmy Göckel veľmi vydareným reprezentantom.

Organ je postavený s dôrazom na francúzsku zvukovú charakteristiku intonácie, dispozície a tiež technických pomôcok, ktoré vychádzajú z organov významného organára Aristide Cavallé-Coll. Nástroj má dva manuály s rozsahom C – c⁴ a pedálom s tónovým rozsahom C – g¹. Organ má osemnásť registrov s francúzskym označením rozdelených v pomere 5+9+4. Dispozícia zahŕňa veľké množstvo charakteristických osemstopových registrov, ktoré nájdeme vo francúzskych organoch, akými sú napríklad Flûte harmonique 8' alebo Trompette harmonique 8', ktoré sú výdobytkom organára Aristide Cavallé-Coll.

Organ má dve zaujímavosti, ktoré by sme radi spomenuli. Celý nástroj je postavený v jednej žalúziovej skrini, ktorá umožňuje vytvárať plynulé dynamické plochy crescendo a decrescendo. Citlivá práca so žalúziou je pre interpretáciu francúzskej romantickej epochy

¹² HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-koegler.pdf>

výnimočne dôležitá. Tento nástroj to umožňuje študentom a pedagógom vo veľkej miere. Druhou záležitosťou je zapínač Appel, ktorým dokážeme zapnúť viacero registrov naraz, podobne ako sme zvyknutý na nástrojoch Cavallé-Coll. V dispozičnej tabuľke pod textom je uvedená hviezdička pri konkrétnych registroch, ktoré sú zapínateľné šliapadlom Appel.

Registrové a tónové ovládanie organa je zabezpečené mechanickými traktúrami. Nástroj ponúka veľmi mäkký spôsob hry. Klaviatúry reagujú citlivo, presne a vyvážené. Počas môjho štúdia v Regensburgu si spomínam na skladbu od Césara Francka *Chorál č. 2 h mol*, na ktorej sme mali možnosť pracovať. Ak má študent k dispozícii štýlovo zameraný nástroj na konkrétny typ literatúry, práca na hodinách, ale aj samostatné cvičenie je oveľa jednoduchšie. Vyučovanie nie je len o predstave, ako by asi konkrétna skladba mala znieť, ale znie autenticky a prirodzene aj keď v menších podmienkach. Nástroj je pravidelne udržiavaný a bol vo veľmi dobrej technickej kondícii.

Dispozícia¹³

Grand Orgue C - c⁴	Récit C – c⁴	Pedale C – g¹
Montre 8'	Cor de nuit 8'	Soubbasse 16'
Bourdon 8'	Viole de Gamba 8'	Bourdon 8'
Gambe 8'	*Voix céleste 8'	Gambe 8'
Flûte harmonique 8'	Flûte octaviane 4'	Flûte 4'
Prestant 4'	*Nazard 2 2/3'	I/P
II/I	*Octavin 2'	II/P
II/I 16'	*Tierce 1 3/5'	
	*Trompette harmonique 8'	
	Hautbois 8'	
	Tremblant	

2.3.3 Organ Mühleisen GmbH, Leonberg

Ďalší nástroj, na ktorý by sme chceli upriamiť pozornosť je nástroj postavený v nemecko-romantickej zvukovej koncepcii firmou Mühleisen z Leonbergu z Nemecka z roku 2008 (príloha č. 6). Organ je postavený v triede číslo E.06. Nástroj bol koncipovaný tak, aby štýlovosťou zapadal do organovej zbierky školy. Organ má tri manuály s rozsahom klaviatúr

¹³ Göckel Orgelbau [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goeckelorgel.de/opus/68/>

C – a³ a pedálom s rozsahom C – f¹. Dispozícia organa pozostáva z osemnástich registrov, ktoré sú rozdelené v pomere 6+4+5+3. Tri pedálové registre sú riešené formou transmisíí z hlavného stroja. Nástroj je vytvorený na mieru pre interpretovanie skladieb nemeckého romantizmu. Zvukovo autenticky tu znejú diela napríklad Félix Mendelssohna-Bartholdy, Maxa Regra, Franza Liszta a iných.

Organ je intonačne veľmi dobre prepracovaný. Hracia a registrová traktúra sú mechanické. Hracia traktúra má jemný chod a pri zapnutí manuálových spojok je cítiť typickú vec, ktorá sa vyskytuje na nemeckých romantických organoch, druckpunkt spojok je nastavený postupne v nižšej polohe. Pri veľmi pomalom stlačení počujeme postupné nasadenie tónov tesne po sebe. Druhý a tretí manuál sú postavené v žalúziových skriniach, čo organu umožňuje postupné crescendo. Zaujímavosťou je register Klarinette 8' v druhom manuáli, ktorý je umiestnený na samostatnej vzdušnici. Jeho intenzitu je možné ovládať pomocou balančného vzduchového šliapadla, ktorým pridávame alebo uberáme registru tlak vzduchu. Týmto spôsobom dokážeme vytvoriť zaujímavý dynamický, ale aj farebný efekt. Nástroj je pravidelne udržiavaný čím je jeho kvalita na vysokej úrovni.

Dispozícia¹⁴

Hauptwerk C – a ³	Positiv C – a ³	Schwellwerk C – a ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 16'	Gedeckt 8'	Wienerflöte 8'	Subbass 16' trsm.
Geigenprincipal 8'	Quintatön 8'	Salicional 8'	Bassflöte 8' trsm.
Hohflöte 8'	Echoflöte 4'	Vox coelestis 8'	Violon 8' trsm.
Gamba 8'	Klarinette 8'	Aeoline 8'	I/P
Fugara 4'	III/II	Oboe 8'	II/P
Cornettmixtur 2 2/3'		III/III 16'	III/P
II/I		Tremulant	
III/I			

¹⁴ Orgelbau Mühleisen [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://orgelbau-muehleisen.de/de/projekt/hochschule-fuer-kath-kirchenmusik-musikpaedagogik-regensburg/>

2.3.4 Organ Eduard Hirschrodt, Regensburg, Armin Ziegltrum, Mallersdorf-Pfaffenberg

Organ bol postavený v roku 1956 organárom Eduardom Hirschordtom pre organovú sálu starej cirkevnej hudobnej školy na Sedanstrasse v Regensburgu. V lete roku 1997 bol premiestnený a v súčasnosti stojí v triede s označením E.07. Vzhľad skrine aktuálne zodpovedá pôvodnému dizajnu (príloha č. 7). V rámci presunu do akusticky vhodnejšieho priestoru bol tento nástroj dôkladne zreštaurovaný a nanovo preintonovaný.

Organ má dva manuály s rozsahom C – g³ a pedál s rozsahom C – f¹. Dispozícia bola rozšírená o basový register Octavbas 8', z Cimbalu bola odstránená tercia. Taktiež bola kompletne obnovená Trúbka 8', ako aj celá mechanická hracia a mechanická registrová traktúra. V súčasnom stave nástroj disponuje trinástimi registrami (5+5+3). Organ slúži prevažne ako cvičný nástroj pre študentov HfKM Regensburg. Hracia traktúra funguje presne a je s ňou príjemný kontakt počas hrania.

Dispozícia¹⁵

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Pedal C – f ¹
Rohrflöte 8'	Gedeckt 8'	Subbas 16'
Principal 4'	Nachthorn 4'	Octavbas 8'
Schwegel 2'	Principal 2'	Pommer 4'
Mixtur 1 1/3'	Siffelöte 1 1/3'	I/P
Trompete 8'	Cymbel 2/3'	II/P
II/I		

2.3.5 Organ Reil/Heerde, Holandsko

Organ holandskej firmy Reil/Heerde bol postavený v roku 1990 a je umiestnený v učebni E.04 (príloha č. 8). Zvuková charakteristika je viazaná na severonemeckú organovú tradíciu, ktorá umožňuje autentickú interpretáciu diel barokových majstrov. Nástroj s jedenástimi registrami (4+4+3) má dva manuály s rozsahom C – f³ a pedál s rozsahom C – f¹. Hracia aj registrová traktúra sú mechanické. Citlivosť traktúr je na enormne vysokej úrovni,

¹⁵ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-hirschrodt-ziegltrum.pdf>

čím sa dajú doceliť akékoľvek artikulačné požiadavky a nuansy. Veľmi senzibilne a presne je možné ovládať nasadzovanie a odsadzovanie jednotlivých tónov. Nástroj má posuvnú manuálovú mechanickú spojku. Zaujímavosťou je, že organ je umiestnený vo veľmi malej organovej skrini so zdobenými klaviatúrami. Tri registre konkrétne Gedeckt 8' v prvom manuáli, Quintatön 8' a Vox humana 8' v druhom manuáli sú rozdelené na bas a diskant, čo umožňuje nové registračné a farebné možnosti. Register Flöte 4' je transmisia – jeden rad píšťal pre prvý aj druhý manuál. Pri cvičení na tomto organe sme si častokrát uvedomovali dôležitosť minimalizácie pohybov prstovej a pedálovej techniky, pretože pri citlivosti tejto traktúry je veľmi jednoduché len nepatrným dotykom rozoznať neželaný vedľajší tón. Tento nástroj je vynikajúcou skúškou správnosti artikulačnej a úhozovej presnosti, ktorá je pri barokovej hudbe tak veľmi dôležitá.

Dispozícia¹⁶

Hauptwerk C – f ³	Positiv C – f ³	Pedal C – f ¹
Principal 8' od c ¹	Quintatön 8' B/D	Sordun 16'
Gedeckt 8' B/D	Flöte 4' trsm.	Gedeckt 8'
Flöte 4' trsm.	Cornet od a ⁰ 2 2/3'+1 3/5'	Trompete 4'
Octave 2'	Vox humana 8' B/D	I/P
II/I	Tremulant	II/P

2.3.6 Organ Antonio Pilotti, Bologna

V letnom semestri 2014 pribudol do organovej zbierky vysokej školy v Regensburgu nový organ. Nástroj bol postavený v roku 1752 Antoniom Pilottim z Bologne (príloha č. 9). Po dôslednom reštaurovaní organárskou dielňou Jörg Bente Orgelbau (Suhfeld-Helsinghausen) našiel svoje nové miesto v miestnosti E.04. Konkrétne sa jedná o jednomanuálový historický taliansky organ v strednotónovom ladení s krátkou oktávou a priveseným pedálom.

Nástroj disponuje siedmymi registrami. Zvuková charakteristika nástroja umožňuje autentickú interpretáciu talianskej organovej hudby z obdobia konca 16. až po 18. storočie. Rozsah manuálovej klaviatúry je C, D, E, F, G, A – c³ a rozsah priveseného pedálu je C, D, E, F, G, A, H. Mechanická traktúra je veľmi senzibilná, čo

¹⁶ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-reil.pdf>

umožňuje študentom nový rozvoj senzo-motorických schopností aj s prihliadnutím na krátku oktávu, kedy si musia uvedomovať iné poradie tónov na klaviatúre.

Dispozícia¹⁷

Manual C, D, E, F, G, A – c³, Pedal - privesený
Principale 8'
Ottava 4'
Flauto XII 2 2/3'
Decimaquinta 2'
Decimanona 2'
Vigesima seconda 1'
Voce umana 8'

2.3.7 Organ Ives Koenig, Sarre-Union

Organ firmy Ives Koenig vychádza z klasického francúzskeho organu aké sa stavali prevažne v 17. storočí. Nástroj bol postavený v roku 1999 a je intonačne aj dispozične koncipovaný na interpretáciu hlavne francúzskeho barokového repertoáru. Organ sa nachádza v malej koncertnej sále školy s označením E.08 (príloha č. 10). Je to koncertná sála s klenbovým stropom približne s rozlohou 80 m² čomu zodpovedá aj bohatšia dispozícia a intonačné prevedenie. Nástroj má nerovnomerné temperované ladenie. Spolu dvadsaťšesť registrov je rozdelených do troch manuálov a pedálu v pomere 10+9+4+3. Rozsah manuálových klaviatúr je C – g³ a rozsah pedálu je C – f¹. Obsluha nástroja je umožnená mechanickou hrou a mechanickou registrovou traktúrou. Podobne ako pri organe s francúzskou romantickou koncepciou, tak aj pri tomto organe je možnosť pridávať niektoré registre šliapadlami Appels. V dispozičnej tabuľke sú označené tieto registre hviezdíčkou. Zaujímavosťou je, že Tremulant je umiestnený na hlavnom vzduchovom kanáli do nástroja čo znamená, že funguje na celý nástroj komplexne.

Počas cvičenia na tomto organe sme si uvedomili, že mechanická traktúra je už do veľkej miery opotrebovaná - „vyhratá“. Tento fakt sme si všimli aj pri pedálovej klaviatúre. Jednoduchá oprava a regulácia traktúry by tento problém vyriešila. Je to pravdepodobne spôsobené veľkým náporom vyučovania a cvičenia študentov na tomto nástroji. Táto malá koncertná sála bola pravidelne obsadená od rána do neskorých večerných hodín. Je to jedna

¹⁷ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-pilotti.pdf>

z hlavných miestností, kde prebieha vyučovací proces. Nástroj je intonačne veľmi prepracovaný a človek má naozaj pocit, že sedí pri francúzskom organe. Jazykové registre dodávajú organu typický francúzsky esprit. Diela francúzskych barokových majstrov, akými sú napríklad Louis Marchand, Jacques Boyvin, Louis-Nicolas Clérambault a iných, znejú naozaj veľmi autenticky a hodnoverne. Tento organ patrí k najobľúbenejším nástrojom.

Dispozícia¹⁸

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Récit C – g ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 16'	Gedackt 8'	Bourdon 8'	Subbass 16'
Principal 8'	Salicional 8'	Principal 4'	Octavbass 8'
Flöte 8'	Voix céleste 8'	Cornet 5x od g ⁰	*Posaunenbass 16'
Viole de Gambe 8'	*Principal 4'	Hautbois 8'	I/P
Octava 4'	Rohrflöte 4'	Tremulant	II/P
Spitzflöte 4'	Nasat 2 2/3'		III/P
Quinta 2 2/3'	Doublette 2'		
*Octava 2'	Tertia 1 3/5'		
*Mixtur 1 1/3'	*Cromorne 8'		
*Trompet 8'	III/II		
II/I			
III/I			

2.3.8 Organ Armin Ziegltrum, Mallersdorf-Pfaffenberg

Tri nasledujúce organy, ktoré spomenieme v tejto práci vrátane prvého organa firmy Armin Ziegltrum z Mallersdorfu-Pfaffenbergu, boli navrhnuté štýlovo voľným spôsobom a ich zhotovením boli poverené organárske firmy sídliace len v Diecéze Regensburg. Nástroj v triede 2.02 je dvojmanuálovým organom s pedálom, ktorý bol postavený v roku 2008 (príloha č. 11). Rozsah manuálov je C – c⁴ a rozsah pedálu je C – g¹. Organ má mechanickú hracu a mechanickú registrovú traktúru. Chod traktúr je veľmi presný a príjemný na dotyk čo umožňuje komfortné cvičenie alebo vyučovací proces. Pri zapnutí mechanických spojok je hra prirodzene ťažšia, avšak do akceptovateľnej miery. Dispozičná a intonačná stránka nástroja je adekvátne prispôbená veľmi malému priestoru triedy, v ktorej je nástroj postavený.

¹⁸ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-koenig.pdf>

Nástroj má dvanásť registrov rozdelených v dvoch manuáloch a pedáli (6+3+3). Tento nástroj bol vo veľmi dobrom technickom stave v období, keď sme absolvovali študijnú stáž v Regensburgu a bol obľúbený medzi študentmi.

Dispozícia¹⁹

Hauptwerk C – c ⁴	Positiv C – c ⁴	Pedal C – g ¹
Bourdon 8'	Rohrflöte 8'	Subbass 16'
Salicet 8'	Flöte 4'	Cello 8'
Quint 2 2/3'	Krumhorn 8'	Choralflöte 4'
Principal 4'	Tremulant	I/P
Waldflöte 2'		II/P
Terz 1 3/5'		
II/I		

2.3.9 Organ Thomas Jann Orgelbau GmbH, Allkofen

Druhým organom v poradí je nástroj od nemeckej firmy Thomas Jann Orgelbau z Allkofenu. Firma dostala zákazku na vytvorenie dispozične aj priestorovo malého cvičného nástroja.

Nástroj bol pre vysokú školu vyrobený a dodaný v roku 2008 do miestnosti s číslom 1.01 (príloha č. 12). Organ má mechanické traktúry a pozostáva z dvoch manuálov s rozsahom C – g³ a pedálom s rozsahom C – f¹. Firma vytvorila dispozičnú koncepciu nástroja s jedenástimi registrami rozdelenými v pomeroch 5+3+3. Intonačná stránka a zvuková kvalita nástroja je urobená na priemernej úrovni.

Naša osobná skúsenosť s týmto organom nebola na pravidelnej báze. Pri cvičení sme si všimli istú nevyrovnanosť hracej traktúry, na ktorej sa zároveň nehralo príliš komfortne. Občas sa stávalo, že ostávali znieť jednotlivé tóny aj po pustení kláves. Tento nástroj patrí do kategórie cvičného nástroja, ktorý by sme mohli zhodnotiť ako priemerný organ, ktorý nevyniká ničím špecifickým, ale zároveň spĺňa svoj účel. Mali sme možnosť hrať na viacerých organoch firmy Thomas Jann Orgelbau, napríklad jedným z nich bol nástroj v Kostole Povýšenia svätého

¹⁹ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-ziegltrum.pdf>

Križa v meste Dolný Kubín na Slovensku, ktorý je spracovaný v lepšej intonačnej kvalite. Mechanická hracia traktúra bola tiež na podstatne vyššej úrovni technického prevedenia.

Dispozícia²⁰

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 8'	Rohrflöte 8'	Subbass 16'
Salicional 8'	Holzflöte 4'	Gedacktbass 8'
Nasat 2 2/3'	Vox humana 8'	Choralflöte 4'
Principal 4'	Tremulant	I/P
Terz 1 3/5'		II/P
II/I		

2.3.10 Organ Johannes Schädler, Donaustauf

Trojicu cvičných organov, ktoré boli navrhnuté a skonštruované pre hudobnú vysokú školu v Regensburg uzatvára organ od firmy Johannes Schädler z Donaustaufu, ktorý je možné nájsť v miestnosti číslo 1.02 (príloha č. 13). Nástroj bol postavený rovnako ako ostatné dva v roku 2008 na báze tradičného organárskeho umenia. Organ má mechanickú hracu a taktiež mechanickú registrovú traktúru. Nástroj má spolu desať registrov, dva manuály s rozsahom

C – g³ a pedál s rozsahom C – f¹. Intonačná a zvuková stránka nástroja je porovnateľná s organmi, ktoré boli spomenuté vyššie. Z našej skúsenosti si pamätáme, že tento nástroj bol podľa nášho názoru na kvalitatívnej a technickej úrovni prepracovania veľmi nízko o čom svedčí fakt, že trieda bola skoro vždy prázdna. Študenti o cvičenie na tomto nástroji neprejavovali veľký záujem z dôvodu kvality nástroja. Regulácia traktúry, odstránenie chýb, a taktiež preintonovanie nástroja by tomuto organu výrazne pomohli.

²⁰ Jann Orgelbau [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.jannorgelbau.de/en/organs/hochschule-fur-katholische-kirchenmusik>

Dispozícia²¹

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 8'	Rohrflöte 8'	Subbass 16'
Salicional 8'	Traversflöte 4'	Gedacktbass 8'
Principal 4'	Krummhornschalmei 8'	Choralflöte 4'
Sesquialter 2 2/3+1 3/5'	Tremulant	I/P
II/I		II/P

2.3.11 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern

Nástroj v triede s číslom 2.01 bol postavený renomovanou švajčiarskou organárskou firmou Orgelbau Goll Luzern pre vysokú školu v Regensburgu v roku 2006 (príloha č. 14). Organ pozostáva z desiatich registrov, ktoré sú rozdelené v troch manuáloch s rozsahom C – a³ a pedáli s rozsahom C – f¹ čo umožňuje cvičenie organovej literatúry všetkých štýlových období. Registre sú rozdelené v pomere 3+3+3+1. Celý nástroj je postavený v žalúzievej skrini, čo umožňuje vytvárať veľkú škálu dynamických plôch. Organ má mechanickú hraciu a mechanickú registrovú traktúru. Šestnásť stopový register Subbas v pedáli je transmisiou registra Bourdon 16' z tretieho manuálu, kde je zdvojený ventil. Hlavný stroj pozostáva z princípálového zboru v polohách 8', 4' a 2'. Druhý manuál ma flautový základ s pridanou kvintou a tretí manuál je postavený na šestnásťstopovom registri Bourdon 16', ktorý dodáva nástroju potrebnú šírku a zvukový základ. Register Oboe 8' v treťom manuáli je svojou mäkkou a kultivovanou intonáciou neodmysliteľnou súčasťou cvičenia francúzskej organovej literatúry. Hracia mechanická traktúra tohto nástroja je na vysokej kvalitatívnej úrovni spracovania a regulácie, čo umožňuje mimoriadne komfortnú hru aj pri zapnutých dvoch mechanických spojkách. Na vysokých školách v Regensburgu a Stuttgarte sme sa stretli s tromi organmi firmy Orgelbau Goll z Luzernu. Pri rezervačnom systéme tried na cvičenie alebo vyučovací proces boli práve nástroje firmy Goll obsadené ako prvé, nielen z dôvodu „univerzálnosti“. Organy tejto značky sú medzi študentmi aj pedagógmi mimoriadne obľúbené, o čom svedčí aj vyššie spomenutá skúsenosť, a tiež osobná komunikácia so študentmi a pedagógmi.

²¹ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-jann.pdf>

Dispozícia²²

Hauptwerk C – a ³	Positiv C – a ³	Schwellwerk C – a ³	Pedal C – f ¹
Principal 8'	Gedackt 8'	Bourdon 16'	Subbas 16' trsm.
Octave 4'	Rohrflöte 4'	Flöte 8'	I/P
Octave 2'	Nasard 2 2/3'	Oboe 8'	II/P
II/I			III/P
III/I			

2.3.12 Organ Henk Klop, Garderen

Nástroj holandskej firmy Henk Klop z roku 2002 je dôležitou súčasťou organovej zbierky na vysokej škole v Regensburgu (príloha č. 15). Jedná sa o malý organový truhlový pozitív, ktorý je primárne určený na hru basso continua v rôznych ansámloch.

Organ disponuje jedným manuálom s rozsahom C – f³. Nástroj má päť registrov. Registre Gedackt 8', Rohrflöte 4' a Octave 2' sú delené na basovú a diskantovú časť čo umožňuje väčšie registračné možnosti. Register Princípál 8' je postavený len v diskantovej polohe z dôvodu vytvorenia silnejšieho zvukového spektra dopĺňajúceho základné registre Gedackt 8' a Rohrflöte 4'. Nástroj je možné transponovať do troch rôznych polôh pri komornom a¹ vo výške ladenia 415 Hz, 440 Hz a 465 Hz.

Dispozícia²³

Manual C – f ³
Gedackt 8' Bass/Diskant
Rohrflöte 4' Bass/Diskant
Octave 2' Bass/Diskant
Quinte 2 2/3' Diskant
Prinzipal 8' Diskant

²² Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/regensburg-musikhochschule-saal/>

²³ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-klop.pdf>

2.3.13 Organ Claudius Winterhalter Orgelbau, Oberharmersbach

Organ v Kostole sv. Andreja bol dokončený firmou Claudia Winterhaltera z nemeckého Oberharmersbachu v roku 2007 (príloha č. 16). Nástroj svojou vizuálnou stránkou korešponduje s barokovým interiérom kostola. Dispozícia nástroja vznikla na základe juhonemeckého štýlu. Organ má dvadsaťštyri registrov (11+9+8) a štyri extenzie (v dispozičnej tabuľke označené hviezdíčkou) rozdelené v dvoch manuáloch s rozsahmi C – g³ a pedálom s rozsahom C – f¹. Nástroj má mechanickú hraciu traktúru. Registrová traktúra je zdvojená a to mechanická a elektrická. Organ tiež disponuje pamäťovým systémom Setzer, ktorý umožňuje jednoduchú a rýchlu zvukovú prípravu skladieb.

Hráčsky príjemná mechanická traktúra je vo veľmi dobrom stave. Výhodou tohto nástroja v zbierke organov vysokej školy je práve pozícia kostola s výbornou akustikou. Kostol sv. Andreja je súčasťou školy, kde môžu študenti uplatňovať všetky vedomosti, ktoré nadobudli, a zároveň obohacovať svoje skúsenosti v rámci liturgickej praxe, a tiež koncertnej činnosti. Študenti cirkevnej hudby pravidelne sprevádzajú liturgické slávenia v tomto kostole, a tiež vystupujú s rôznorodými koncertnými programami, buď v ansámblach alebo sólovo.

Dispozícia²⁴

Hauptwerk C – g ³	Oberwerk C – g ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 16'	Gedeckt 8'	Subbass 16'
Principal 8'	Salicional 8'	*Gedecktbass 8'
Viola 8'	Bifara 8'	Octavbas 8'
Hohlflöte 8'	Fugara 4'	*Bassoctave 4'
Octave 4'	Rohrflöte 4'	Flötbass 8'
Spitzflöte 4'	Sesquialtera 2x 2 2/3'	*Bassflöte 4'
Nazard 2 2/3'	Flageolet 2'	Fagott 16'
Superoctave 2'	Zymbel 3x 1'	*Posaune 8'
Terz 1 3/5'	Dulcian 8'	I/P
Mixtur 4-5x 1 1/3'	Tremulant	II/P
Trompete 8'		
II/I		

²⁴ HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-winterhalter.pdf>

2.3.14 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern – koncertná sála

Vysoká škola pre katolícku cirkevnú hudbu a hudobnú pedagogiku disponuje stredne veľkou koncertnou sálou približne so 150 až 180 miestami na sedenie. Organ do koncertnej sály bol postavený v roku 2009 prestížnou švajčiarskou firmou Orgelbau Goll AG z Luzernu (príloha č. 17). Reprezentatívny nástroj bol navrhnutý a skonštruovaný tak, aby spĺňal najnáročnejšie interpretačné a zvukové atribúty na hru organovej literatúry všetkých štýlových období, čo je pre koncertný nástroj na hudobnej vysokej škole veľmi dôležitým aspektom.

Organ má päťdesiat registrov (12+11+17+10) a z celkového počtu je desať jazykových. Nástroj má tri manuály a pedál. Rozsah klaviatúr má parameter veľkých koncertných rozsahov čo znamená, že manuálový rozsah je C – c⁴ a rozsah pedálovej klaviatúry je C – g¹. Tieto parametre umožňujú hru akejkoľvek organovej literatúry bez absencie najvyšších tónov. Nástroj má takzvaný „univerzálny“ charakter čo znamená, že by sa na ňom mala dať interpretovať akákoľvek literatúra v čo najautentickejšej zvukovej podobe. Hauptwerk a Positiv sú vybudované v nemeckej zvukovej charakteristike a tretí manuál Récit je koncipovaný ako francúzsky symfonický stroj s celou škálou labiálnych a jazykových registrov v troch stopových polohách 16', 8' a 4'. Diela francúzskych symfonikov znejú na tomto organe veľmi hodnoverne a autenticky. Celý nástroj je podporený pedálom, ktorého zvuková podstata začína registrom Untersatz v polohe 32 stôp. Positiv a Récit stoja v žalúziových skrinách čo dodáva nástroju širokú dynamickú škálu od piana pianissima po forte fortissimo. Žalúziové skrine je možné ovládať tradične balančnými šliapadlami nad prahom pedálovej klaviatúry, ale tiež ručne pomocou manubrí s mierkou, čo je veľkou výhodou napríklad pri hraní romantických diel Maxa Regra alebo Franza Liszta. Asistent registrácie tak môže interpretovi pomôcť s vytváraním dynamických plôch v prípade, že organista hrá na pedáli oboma nohami súčasne a nemá možnosť ovládať žalúzie.

Organ má mechanickú hracu traktúru. Registrová traktúra je zdvojená mechanická a elektrická so zabudovaným počítačovým pamäťovým systémom Setzer, ktorý je pri takto veľkom koncertnom nástroji nevyhnutný.

Naša skúsenosť s týmto nástrojom je veľmi bohatá. Pravidelné cvičenie a tiež vyučovací proces bol pre nás zážitkom. Mechanická traktúra tohto organa je výnimočne presná, citlivá a zabezpečuje maximálny anatomický komfort pri hre aj pri zapnutých spojkách. Intonačná stránka je prepracovaná do najmenších detailov. Tento dispozične veľký organ stojí v pomerne malej sále, avšak kultivovanosť jeho zvukového prejavu pri hre s použitím všetkých registrov je na vysokej úrovni, ako sme pri firme Orgelbau Goll zvyknutí. Jednotlivé registre sú tiež intonačne vytvorené vo vysokej kvalite. Tento koncertný nástroj je udržiavaný v skvelom

technickom stave. Organ takejto reprezentatívnej kvality by si zaslúžila každá hudobná škola na ktorej sa študuje organová interpretácia na vysokoškolskom stupni.

Dispozícia²⁵

Hauptwerk C – c⁴	Positiv C – c⁴	Récit C – c⁴	Pedal C – g¹
Bourdon 16'	Principal 8'	Violone 16'	Untersatz 32'
Principal 8'	Bourdon 8'	Cor de nuit 8'	Principal 16'
Viola da Gamba 8'	Salicional 8'	Flûte harm. 8'	Subbass 16'
Gedackt 8'	Octave 4'	Gamba 8'	Principalbass 8'
Doppelflöte 8'	Rohrflöte 4'	Vox coelestis 8'	Gedackt 8'
Octave 4'	Sesquialtera II	Principal 4'	Violoncello 8'
Spitzflöte 4'	Flageolet 2'	Flauto traverso 4'	Octave 4'
Quinte 2 2/3'	Larigot 1 1/3'	Viola 4'	Mixtur III 2'
Superoctave 2'	Scharf V 1'	Nasard 2 2/3'	Posaune 16'
Mixtur IV 1 1/3'	Trompete 8'	Octavin 2'	Trompete 8'
Cornett V 8'	Klarinette 8'	Terz 1 3/5'	I/P
Trompete 8'	Treulant	Plein jeu III-V 2'	II/P
II/I	III/II	Basson 16'	III/P
III/I		Trompette harmonique 8'	
		Hautbois 8'	
		Voix humaine 8'	
		Clairon 4'	
		Tremulant	

²⁵ Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/regensburg-musikhochschule-saalorgel/>

3 Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Stuttgart

3.1 História školy

HMDK Stuttgart celým názvom Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte je hudobná vysoká škola v Nemecku. Bola založená v roku 1857, čím sa stala najstaršou a s takmer 850 študentami aj najväčšou univerzitou pre hudbu a scénické umenie v Bádensku-Württembersku. Má veľký význam nielen ako univerzita, ale aj ako organizátor koncertov a kultúrne centrum pre celé mesto Stuttgart a okolitý región.

V hudobnom odbore je možnosť študijného zamerania široké. Ako hlavné predmety sa okrem klavíra, organu a spevu vyučujú všetky orchestrálne nástroje, skladba, hudobná teória, dirigovanie orchestra a zboru, zobcová flauta, čembalo, gitara, základná hudobná výchova, jazz a pop. Všetky predmety je možné študovať v umeleckom alebo hudobno-pedagogickom zameraní, a na výber je tiež odbor stredoškolského učiteľstva s hudobným odborom a cirkevná hudba. Pre divadelný areál (operná škola, činohra, bábkové divadlo) je k dispozícii samostatná divadelná budova, ktorá je súčasťou univerzity. Operné štúdio, ktoré je prevádzkované spoločne so štátnou operou v Stuttgarte, slúži na podporu vyučovania operného spevu, zatiaľ čo pre študentov herectva je zabezpečené herecké štúdio v spolupráci so štátnym divadlom v Stuttgarte a ďalšími divadlami v južnom Nemecku.

„V architektonicky atraktívnej univerzitnej budove s nápadnou vežou v centre hlavného mesta Stuttgart sa každoročne koná okolo 450 verejných koncertov. Univerzita má na tento účel k dispozícii tri koncertné sály. Ďalších asi sto koncertných a divadelných podujatí sa premieta v divadle Wilhelma. Ročne sa týchto podujatí zúčastní asi 85 000 návštevníkov.“²⁶

Okrem vlastného univerzitného divadla, unikátnej zbierky organov rôznych historických štýlov, technicky dobre vybaveného štúdia pre elektronickú hudbu a jediného figurálneho divadla v Nemecku, vedľa neho na univerzite Ernsta Buscha v Berlíne, ako aj jediným kurzom rečového umenia a komunikačného vzdelávania v Nemecku má škola ďalšie jedinečné prednosti.

²⁶ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 1. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/unsere-hochschule/>

„Univerzita je organizačne rozdelená na štyri fakulty, jedenásť inštitútov a päť štúdiateliérov. Okrem aktívneho združenia priateľov a sponzorov univerzity ju podporujú dve univerzitné nadácie. Pre komerčné účely je k dispozícii samostatná GmbH ako pobočka.“²⁷

Štátna vysoká škola hudby a múzických umení v Stuttgarte je členom Konferencie rektorov nemeckých hudobných univerzít (HRK) a Asociácie európskych konzervatórií (AEC).

3.2 Študijný odbor Organ

Na HMDK Stuttgart je možné študovať organ ako nástroj v rámci Inštitútu pre organ a historické klávesové nástroje. Vďaka medzinárodnému obsadeniu študentov a pedagógov má tento inštitút veľký vplyv aj za hranice Nemecka. Je celosvetovo uznávaný, ako jedno z najvýznamnejších školiacich stredísk pre štúdium organa, a už v roku 1980 bol pravdepodobne prvým v Nemecku, v ktorom boli dôsledne implementované poznatky z historickej interpretačnej praxe. Jedinečná zbierka desiatich organov v rôznych historických štýloch, a viac ako dvadsať čembal, clavichordov a fortepian umožňuje autenticky štýlovo zamerané štúdium interpretácie.

Nástroj organ je možné študovať v rámci troch študijných odborov: organ ako umelecký koncertný smer, cirkevná hudba a postgraduálne štúdium Konzertexamen. Koncertný smer je možné študovať v bakalárskom stupni v trvaní osem semestrov, magisterskom stupni v trvaní štyroch semestrov a postgraduálne štúdium trvá dva roky, ktoré sú rozdelené na štyri semestre. Cirkevná hudba má rovnakú dĺžku trvania bakalárskeho a magisterského štúdia. Rozdiel je však v študijnom pláne. Cirkevná hudba, má v porovnaní s koncertným smerom, viac predmetov, medzi ktoré patrí napríklad spev, dirigovanie zboru, dirigovanie orchestra, organová improvizácia, gregoriánsky chorál, liturgia, a rôzne iné špecificky zamerané predmety. Ďalšou možnosťou štúdia organa je Konzertexamen alebo iným názvom Bühnensexamen, ktoré je charakterizované ako postgraduálny typ štúdia, ktoré plynule nadväzujú na ukončenie magisterského štúdia. Toto štúdium trvá spolu štyri semestre a je čisto umeleckou formou. Štúdium je zamerané len na osobný sólový rozvoj koncertnej hry a naštudovanie čo najväčšieho množstva nového repertoáru. Počas tohto štúdia musí študent absolvovať tri skúšky. Prvá skúška zahŕňa koncert s orchestrom, druhá skúška alebo takzvaná Zwischenprüfung – medziskúška, pozostáva z hry naštudovaného repertoáru v trvaní približne deväťdesiat minút pred komisiou profesorov a záverečná skúška je sólový organový recitál. Toto štúdium je veľmi prospešné v rámci profilovania absolventa magisterského štúdia na sólového koncertného hráča.

²⁷ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 1. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/unsere-hochschule/>

3.3 Nástrojové vybavenie – organy

Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte ponúka bohaté nástrojové vybavenie, ktoré pozostáva z organov všetkých štýlových zameraní. Táto hudobná vysoká škola patrí k najlepšie vybaveným vysokým školám, kde sa vyučuje hra na organe. Zbierka organov pozostáva z jedenástich nástrojov, ktorých zvukové a remeselné spracovanie zodpovedá najvyšším európskym štandardom a požiadavkám. V nasledujúcich podkapitolách sa postupne zoznámime so všetkými nástrojmi, ktorými škola disponuje.

3.3.1 Organ v talianskom štýle – anonym, Benátky

Barokový taliansky nástroj od anonymného staviteľa približne z konca 18. storočia škola zakúpila od nemeckého organára Geralda Woehla, ktorý ho v roku 2000 dôkladne zreštauroval (príloha č. 18). Nástroj pochádza z Benátok z kostola, ktorý sa mal zbúrať, a tak ho organár Gerald Woehl zakúpil do svojej organárskej dielne. Organ zodpovedal dispozičným požiadavkám vysokej školy, preto sa dnes nachádza v triede číslo 3.01 s ďalšími dvoma organmi postavenými v barokovom štýle. Skriňa sa do veľkej miery zachovala v pôvodnom autentickom stave.

Organ má jeden manuál s rozsahom C – f³ s krátkou oktávou a pedál s rozsahom C – g⁰ tiež s krátkou oktávou. Nástroj pozostáva z pätnástich registrov rozdelených v pomere 13+2. Názvy registrov sú v pôvodnom talianskom označení. Registre Principale 8' a Tromboncini 8' sú delené na basovú a diskantovú polohu. Trigesimaterza 1/3' je však len v basovej a Cornetti len v diskantovej polohe. Organ má mechanickú registrovú a hraciu traktúru. Ladenie nástroja je strednotónové, čo je kľúčové pre autentickú interpretáciu barokovej hudby. Hracia traktúra je veľmi presná, senzibilná a ponor klávesov je veľmi nízky na čo si treba pri hre zvyknúť. Na tomto nástroji je ideálny spôsob hry s čo najmenším množstvom zbytočných pohybov. Zvukový prejav a intonácia nástroja sú kultivované a tiež verné dobe, v ktorej organ vznikol. Tento nástroj je veľkým prínosom pre študentov na HMDK Stuttgart. Študenti majú možnosť interpretovať organovú literatúru na historickom reprezentantovi z obdobia talianskeho baroka, čo nie je v školských podmienkach vôbec samozrejmé. Nástroj je udržiavaný vo výbornom technickom stave a je v stálych teplotných podmienkach, ktoré sú výhodou.

Dispozícia²⁸

Manual	Pedal
C – f³, krátka oktáva	C – g⁰, krátka oktáva
Principale 8' Bass/Diskant	Contrabassi 16'
Ottava 4'	Ottava di Contrabassi 8'
Decimaquinta 2'	
Decimanona 1 1/3'	
Vigesimaseconda 1'	
Vigesimasesta 2/3'	
Vigesimanona 1/2'	
Trigesimaterza 1/3' Bas	
Flauto in ottava 4'	
Flauto in Duodecima 2 2/3'	
Voce umana 8'	
Cornetti Diskant	
Tromboncini Bass/Diskant	

3.3.2 Organ Jürgen Ahrend Orgelbau, Leer-Loga

Nástroj v štýle najvýznamnejšieho severonemeckého organára z obdobia baroka Arp Schnitgera bol postavený firmou Jürgen Ahrend Orgelbau v roku 1997. Ahrend Orgelbau reštauroval veľké množstvo nástrojov od Arp Schnitgera a právom sa považuje za dobrého znalca týchto nástrojov. Organ je postavený v triede s označením 3.01 (príloha č. 19). Tento organ má dva manuály s rozsahom C – e³ a pedál s rozsahom C – e¹. Hlavný stroj je na tomto organe druhý manuál. Prvý manuál je koncipovaný ako Hinterwerk – zadný stroj. Organ disponuje pätnástimi registrami (6+6+3). Intonácia nástroja je veľmi precízna a zvuk brilantný a jasný, čo je typické pre nástroj postavený v tejto zvukovej koncepcii. Ladenie nástroja je modifikované ladenie Werckmeister III. Organ je ovládaný mechanickými traktúrami. Mechanická hracia traktúra je mimoriadne citlivá, pretože organár Jürgen Ahrend zvolil veľmi nízky tlak vzduchu. Na jednej strane to ma za následok veľmi jemný a presný chod traktúry, čo umožňuje precíznu hru, a na strane druhej pri nesprávnej hre tlak vzduchu kolíše. Hra na tomto nástroji je pocitovo a úhozovo veľmi príjemná, avšak organ odhalí akúkoľvek artikulačnú nedokonalosť. Naša skúsenosť, a tiež skúsenosť študentov s týmto nástrojom je prevažne veľmi pozitívna. Manuály sú vsadené viac do skrine, čo spôsobuje vyšším postavám

²⁸ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20La%20Signora.pdf>

anatomicky nie úplne najkomfortnejšiu hru, avšak vyučovanie a tiež cvičenie na tomto organe je skutočný zážitok, práve kvôli zvukovej farebnosti a brilantnosti. Baroková organová literatúra tu znie autenticky a inšpiratívne.

Dispozícia²⁹

Hauptwerk II C – e ³	Hinterwerk I C – e ³	Pedal C – e ¹
Prinzipal 8'	Holzgedackt 8'	Subbass 16'
Hohlflöte 8'	Flöte 4'	Oktave 8'
Oktave 4'	Nasat 3'	Trompete 8'
Oktave 2'	Waldflöte 2'	I/P
Mixtur III	Terz 1 3/5'	II/P
Sesquialtera II	Dulzian 8'	
II/I	Tremulant	

3.3.3 Organ Gaston Kern, Alsasko

Trojicu nástrojov v miestnosti číslo 3.01 dopĺňa pomerne veľký nástroj od organárskej firmy Kern (príloha č. 20). Organ je postavený vo francúzskom klasickom štýle podobne ako nástroj Ives Koenig na hudobnej škole v Regensburgu. Nástroj postavený v tejto zvukovej koncepcii je nevyhnutnou súčasťou organovej zbierky v Stuttgarte, práve kvôli zvukovým špecifikám a interpretačným charakteristikám hudby tohto hudobného obdobia. Organ má dvadsaťsedem registrov (12+9+3+3) rozdelených v troch manuáloch s rozsahom C – d³ a pedálom s rozsahom C – f¹. Tento rozsah pedálu je pri nemeckej pedálovej klaviatúre. Zaujímavosťou je, že na organe môžeme vymeniť pedálovú klaviatúru za francúzsku, ktorá má jemne vyčnievajúce klávesy s rozsahom kontra A, C – f¹. Grand Orgue – hlavný stroj organa je v tomto prípade druhý manuál. Positif – prvý manuál je postavený na podlahe za chrbtom organistu, kde sú zároveň umiestnené manubriá registrov pozitívu. Tretí manuál nie je koncipovaný ako Récit, ako to býva zvykom vo väčšine starých francúzskych organov, ale ako Echo stroj. Píšťaly tohto manuálu stoja hneď za notovým pultom.

Organ má mechanickú hracu a mechanickú registrovú traktúru. Manuálová spojka Pos./G.O. je pri tomto nástroji posuvná a pedálová spojka je len z hlavného stroja do pedálu – Tirasse G.O.. Intonácia a zvuk má typický francúzsky esprit a silu. Ladenie je na základe

²⁹ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Barockorgel.pdf>

Johanna Andreasa Silbermanna. Jazykové registre sa vyznačujú priehľadnosťou a vytvárajú typické francúzske pléno Grand Jeu. Pri registrovaní diel starých francúzskych majstrov je dôležité nemiešať Plein Jeu – labiálne mixtúrové pléno a Grand Jeu – jazykové pléno podporené Cornetom dohromady, čím sa vyhneme rozladenému zvuku nástroja. Chod mechanickej traktúry je v porovnaní so severonemeckým nástrojom Jürgena Ahrenda neporovnateľne ťažší – typický pre tento typ organa. Tento nástroj bol počas študijného pobytu veľkou inšpiráciou pre štúdium francúzskej barokovej organovej literatúry. Predtým sme žiaľ nemali skúsenosť s takým typom organu. Hra na tomto nástroji nám dala nové poznatky a skúsenosti pri interpretácii tejto špecifickej hudby. Spôsob artikulácie, registrácie, chodu mechaniky a zvuková stránka nástroja prispievajú k lepšej predstave a autenticite interpretácie.

Dispozícia³⁰

Grand Orgue II C – d³	Positif I C – d³	Echo III C – d³	Pédale A, C – f¹
Bourdon 16'	Bourdon 8'	Bourdon 8'	Soubasse 16'
Montre 8'	Préstant 4'	Flûte 4'	Flûte 8'
Bourdon 8'	Flûte à cheminée 4'	Cornet III od g ⁰	Trompette 8'
Préstant 4'	Nasard 2 2/3'	Tremblant	Tirasse G.O.
Flûte 4'	Doublette 2'		
Grosse Tierce 3 1/5'	Tierce 1 3/5'		
Doublette 2'	Larigot 1 1/3'		
Fourniture III	Fourniture III		
Cymbale III	Cromorne 8'		
Cornet V od c ¹			
Trompette 8'			
Voix humaine 8'			
Pos./G.O.			

3.3.4 Organ Goll Orgelbau AG, Luzern

Tento nástroj pre hudobnú vysokú školu v Stuttgarte bol postavený v roku 1997 renomovanou švajčiarskou organárskou firmou Orgelbau Goll z Luzernu. Organ je možné

³⁰ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20klassische%20fr.%20Orgel.pdf>

nájsť v triede s číslom 3.03 (príloha č. 21). Nástroj so svojou zvukovou koncepciou sčasti imituje organy Aristide Cavaillé-Colla, ktorý bol staviteľom významných francúzskych symfonických nástrojov. Firma Goll prišla so zaujímavým projektom, kde je prospekt organu skoro úplne uzatvorený. Zvuk sa kumuluje hlavne vo vnútri nástroja a von smerom k poslucháčovi prichádza niekoľkými úzkymi výrezmi obklopenými malým množstvom píšťal. Napriek malému priestoru, v ktorom sa nástroj s počtom 35 (31) registrov (10+9+11+5) nachádza, má kultivovaný zvukový prejav vo všetkých dynamických rovinách. Štyri registre v pedáli, označené hviezdikou, sú transmissiou z registrov hlavného stroja. Vďaka výbornej dispozičnej stránke nástroja a intonácii je zvuk plastický a súrodý. Napriek Schwellwerku, tretiemu manuálu v žalúziovej skrini, ktorý je vybudovaný ako typický francúzsky stroj, má nástroj tiež neskorobarokový základ s prvkami obohatenými o nemeckú romantickú farebnosť. Organ má tri manuály s rozsahom C – a³ a pedál s rozsahom C – f¹. Na tomto organe znie veľmi dobre akékoľvek obdobie organovej literatúry. Organ má mechanickú hracu a kombinovanú registrovú traktúru s pamäťovým systémom Setzer. Citlivosť a regulácia hracej traktúry je prevedená na najvyššej možnej úrovni, čo umožňuje veľmi presnú možnosť hry. Firma Orgelbau Goll Luzern patrí objektívne k najlepším organárskym firmám vo svete v súčasnosti, o čom svedčí ich kvalita práce nielen pri tomto nástroji, ale aj pri iných nástrojoch, na ktorých sme mali možnosť hrať. Tento organ sa pravidelne využíva na vyučovací proces, semestrálne skúšky, prijímacie skúšky a cvičenie a napriek tomu, že bol postavený v roku 1997 je stále v najvyššej technickej kondícii bez známok opotrebovania.

Dispozícia³¹

Hauptwerk C – a ³	Positiv C – a ³	Récit C – a ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 16'	Gedackt 8'	Quintaton 16'	*Subbas 16'
Principal 8'	Salicional 8'	Bourdon 8'	*Octavbass 8'
Rohrflöte 8'	Principal 4'	Gambe 8'	*Rohrgedackt 8'
Octave 4'	Rohrflöte 4'	Voix Céleste 8'	*Choralbass 4'
Spitzflöte 4'	Waldflöte 2'	Fugara 4'	Posaune 16'
Quinte 2 2/3'	Quinte 1 1/3'	Flûte travers 4'	I/P
Octave 2'	Sifflet 1'	Nasard 2 2/3'	II/P
Cornet V od c ⁰	Sesquialtera II	Octavin 2'	III/P
Mixtur IV 1 1/3'	Krummhorn 8'	Tierce 1 3/5'	III/P 4'
Trompete 8'	Tremulant	Trompette harmonique 8'	
II/I	III/II	Hautbois 8'	

³¹ Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/stuttgart-musikhochschule/>

III/I		Tremulant	
III/I 16'			

3.3.5 Organ Mühleisen, Leonberg

Zástupcom nemeckej romantickej organárskej epochy je nástroj postavený nemeckou firmou Konrad Mühleisen z Leonbergu (príloha č. 22). Organ bol postavený v roku 1998 do triedy 3.04 so zvukovou charakteristikou vychádzajúcou z nástrojov Eberharda Friedricha Walckera, ktorý je typickým príkladom pre obdobie 19. storočia v Nemecku. Pre nástroje Walckera je príznačné veľké množstvo labiálnych osemstopových registrov (principály, sláčikové registre, flauty), ktoré dodávajú nástroju potrebný základ a farebnú rôznorodosť. Tým, že nástroj je postavený v malom priestore, bolo nutné prispôsobiť intonáciu organa a tiež tlak vzduchu, ktorý je nižší. Mäkký a citlivý zvuk organa je typický pre nemecké nástroje z obdobia romantizmu.

Organ disponuje 32 registrami, ktoré sú rozdelené v pomere 9+10+7+6 v troch manuáloch s rozsahom C – a³ a pedáli s rozsahom C – f¹. Tretí manuál je vybudovaný ako Schwellwerk - žalúziový stroj. Dynamický efekt žalúziovej skrine je výrazný, čím je možné vytvoriť rýchle crescendo a decrescendo na malej ploche. Nástroj má mechanickú hraciu a mechanickú registrovú traktúru. Hracia traktúra je vytvorená mätko, čo evokuje pocit traktúr nástrojov z romantickej doby. V roku 2008 bol pribudovaný do druhého manuálu register Clarinette 8'. Dynamiku tohto registra je možné korigovať balančným šliapadlom – Windschweller, ktoré je umiestnené v pravej časti nad prahom pedálovej klaviatúry. Ním pridávame alebo uberáme tlak a množstvo vzduchu, ktorý smeruje do píšťal. Takýto druh registra je typický práve pre nástroje nemeckej romantickej koncepcie.

Nástroj ponúka autentickú možnosť interpretácie diel predovšetkým nemeckých romantických autorov, medzi ktorých patria napríklad Félix Mendelssohn-Bartholdy, Max Reger či Julius Reubke. Organ sa využíva predovšetkým na pedagogické účely a cvičenie. Počas našej študijnej stáže v Stuttgarte bol o tento nástroj medzi študentami a pedagógmi dosť veľký záujem o čom svedčila celodenná obsadenosť v online rezervačnom portáli. Nástroj je udržiavaný vo veľmi dobrom technickom stave za čo vďačí pravidelnej údržbe a ladeniu.

Dispozícia³²

Hauptwerk C – a ³	Positiv C – a ³	Schwellwerk C – a ³	Pedal C – f ¹
Bourdon 16'	Viola 8'	Holzflöte 8'	Subbaß 16'
Principal 8'	Traversflöte 8'	Salicional 8'	Gedecktbaß 8'
Rohrflöte 8'	Bourdon 8'	Schwebung 8'	Octavbaß 8'
Gamba 8'	Prestant 4'	Fugara 4'	Choralbaß 4'
Octave 4'	Rohrflöte 4'	Dulcflöte 4'	Fagott 16'
Flöte 4'	Nasat 2 2/3'	Flöte 2'	Fagott 8' ext.
Quinte 2 2/3'	Waldflöte 2'	Oboe 8'	I/P
Octave 2'	Terz 1 3/5'	III/III 16'	II/P
Trompete 8'	Larigot 1 1/3'		III/P
II/I	Clarinete 8'		
III/I	III/II		
	Tremulant		

3.3.6 Organ Johannes Rohlf, Neubulach

Nástroj, ktorý bol postavený v roku 1996 firmou Johannes Rohlf z Neubulachu mal byť napriek skromnému počtu jedenásť registrov (3+5+3), postavený ako trojmanuálový organ (príloha č. 23). Cieľom troch manuálov a pedálu je možnosť cvičenia akejkoľvek organovej literatúry. Prevažná väčšina organových skladieb je skomponovaná pre maximálne tri manuály. Pri cvičení je veľmi dôležitou súčasťou anatomické cvičenie pohybu hracieho aparátu pri manuálových prechodoch alebo pri hre súčasne na dvoch manuáloch. Tieto pohyby sa tiež fixujú pri cvičení. Manuály nástroja Rohlf majú rozsah C - a³ a pedál rozsah C – g¹. Nástroj je ovládaný mechanickou hracou a mechanickou registrovou traktúrou. Mechanická hracia traktúra je príjemne mäkká, avšak citlivá s presne určenou výškou druckpunktu. Táto traktúra odhalí pri cvičení akúkoľvek nezrovnalosť v úhoze a artikulácii. Dispozícia tretieho manuálu je zároveň dispozíciou pre pedál. Nástroj má intonačnú charakteristiku barokového nástroja. Zaujímavosťou sú dve Zimbelsterny - cimbalové hviezdice. Zimbelstern je hracia pomôcka, ktorá je typická predovšetkým pre barokové nástroje. Je to točiaci sa hviezdica na ktorej sú umiestnené malé zvončeky. Ak sa v organe nachádzajú dve cimbalové hviezdice je zvykom, že sú odlišené dynamickou úrovňou alebo tempom otáčania sa. Tento nástroj je vo veľmi dobrom technickom stave využívaný prevažne na cvičenie.

³² HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20dt.%20romantische%20Orgel.pdf>

Dispozícia³³

Hauptwerk C – a ³	Positiv C – a ³	Pedalwerk a III. C – g ¹
Rohrflöte 8'	Gedackt 8'	Bourdon 16'
Principal 4'	Rohrflöte 4'	Flötbaß 8'
Octave 2'	Nasard 2 2/3'	Flötbaß 4'
III/I	Blockflöte 2'	I/P
II/I	Terz 1 3/5'	II/P
	III/II	III/P

3.3.7 Organ Armin Hauser

Organový pozitív, ktorým škola disponuje je tiež neoddeliteľnou súčasťou nástrojového vybavenia organového oddelenia. Pozitív bol postavený v roku 1997 Arminom Hauserom a využíva sa prevažne na hru basso continua, ale tiež aj ako sólový nástroj napríklad pri známych Händelových koncertoch pre organ a orchester. Rozsah klaviatúry je C – f³. Výhodou tohto truhlového pozitívu sú dve možnosti ladenia vo výškach 415 Hz alebo 440 Hz čo je nevyhnutné pri hre so súbormi so starými nástrojmi. Registrová aj hracia traktúra sú mechanické. Pozitív má šesť registrov a register Principal 8' je vybudovaný len v diskantovej polohe.

Dispozícia³⁴

Principal 8' Diskant
Holzgedackt 8'
Octave 4'
Rohrflöte 4'
Nasard 2 2/3'
Gemshorn 2'

³³ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Rohlf-Orgel.pdf>

³⁴ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/unsere-hochschule/orgelsammlung/das-orgelpositiv/>

3.3.8 Organ Friedrich Weigle Orgelbau, Leinfelden-Echterdingen

Nástroj dnes už neexistujúcej organovej firmy Orgelbau Friedrich Weigle bol postavený v roku 1972. Tento organ bol kedysi hlavným vyučovacím nástrojom hudobnej vysokej školy v Stuttgarte. Po stavbe novej budovy školy sa nástroj rozobral a postavil do priestorov suterénu. V súčasnosti sa organ nachádza v triede s označením 2.83. Usporiadanie nástroja v organovej skrini, predovšetkým vzdušnice je v súčasnosti odlišné ako bolo v minulosti. Pri rekonštrukcii tohto nástroja, respektíve pri jeho premiestnení do iných priestorov sa elektropneumatická traktúra obnovila čím sa hra stala presnejšia.

Nástroj má 38 registrov rozdelených v troch manuáloch a pedáli (9+8+12+9). Manuálový rozsah je C – c⁴ a pedálový rozsah je C – g¹. Hauptwerk je v súčasnosti postavený ako druhý manuál. Tretí manuál Schwellwerk je koncipovaný v žalúziovej skrini. Organ disponuje voľnými kombináciami. Nástroj je v súčasnosti, po päťdesiatročnej nepretržitej prevádzke, vo veľmi zlom technickom stave a slúži predovšetkým na cvičenie. Kvôli nevyhovujúcemu stavu tohto nástroja škola pristúpila k riešeniu, ktorým je výmena.

V roku 2023 by mal v tejto miestnosti stáť nový organ postavený francúzskou organárskou firmou SARL Michel Jurine Facteur d'Orgues z Rontalon. Firma postaví organ vo francúzskej symfonickej zvukovej koncepcii vychádzajúcej z nástrojov Aristide Cavallé-Coll. Tento nový nástroj bude slúžiť na vyučovanie a cvičenie organových diel predovšetkým francúzskych symfonikov, medzi ktorých patrí napríklad César Franck, Charles-Marie Widor alebo Louis Vierne.

Dispozícia³⁵

Hauptwerk II C – c⁴	Positiv I C – c⁴	Schwellwerk III C – c⁴	Pedal C – g¹
Gedeckpommer 16'	Gedeckt 8'	Harfenprinzipal 8'	Subbaß 16'
Prinzipal 8'	Salicional 8'	Coppel 8'	Gedecktpom. 16'
Gemshorn 8'	Prinzipal 4'	Vox celeste 8'	Prinzipalbaß 8'
Oktave 4'	Flöte 4'	Prinzipal 4'	Gemshorn 8'
Spitzflöte 4'	Prinzipal 2'	Rohrflöte 4'	Oktave 4'
Quinte 2 2/3'	Larigot 1 1/3'	Rohrquinte 2 2/3'	Flötbaß 4'
Octave 2'	Oktave 1'	Flageolet 2'	Bauernpfeife 2'
Mixtur IV	Krummhorn 8'	Terzflöte 1 3/5'	Fagott 16'

³⁵ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Weigle-Orgel.pdf>

Trompete 8'	III/II	Sifflöte 1'	Trompette 8'
II/I	Tremulant	Mixtur V	I/P
III/I		Dulzian 16'	II/P
		Schalmei 8'	III/P
		Tremulant	

3.3.9 Organ Eduard Wiedenmann, Oberessendorf

Organ bol postavený v roku 1986 nemeckou organárskou dielňou Orgelbau Wiedenmann. Tento vtedy nový nástroj nahradil malý starý organ s elektropneumatickou traktúrou, ktorý bolo nutné vymeniť kvôli nevyhovujúcemu technickému stavu. Súčasný Wiedemanov organ má 15 registrov (4+5+2+4) a môžeme ho nájsť v miestnosti 2.84 (príloha č. 24). Disponuje trom manuálmi s tónovým rozsahom C – g³ a pedálom s rozsahom C – f¹. Nástroj má mechanickú hracu a mechanickú registrovú traktúru. Na základe rozhovoru s profesorom Jürgenom Esslom sme sa dozvedeli o informácii, že organ prešiel kompletnou generálnou opravou, ktorá sa uskutočnila pred pár rokmi. Jej cieľom bolo prinavrátiť výborný technický stav nástroja. Aktuálna kvalita organa je veľmi dobrá. Mechanická hracia traktúra je do detailov regulovaná čo umožňuje príjemnú a presnú prácu s úhozom a artikulačnými nuansami. Tretí manuál je postavený ako žalúziový stroj. V pedáli je zastúpený jediný jazykový register Fagott 8'. Organ sa používa hlavne ako cvičný nástroj a patrí medzi študentmi k pomerne obľúbeným.

Dispozícia³⁶

Hauptwerk C – g ³	Positiv C – g ³	Schwellwerk C – g ³	Pedal C – f ¹
Koppelflöte 8'	Gedeckt 8'	Gemshorn 8'	Subbaß 16'
Principal 4'	Blockflöte 4'	Rohrflöte 4'	Rohrgedackt 8'
Quinte 2 2/3'	Nasat 2 2/3'		Choralbaß 4'
Octave 2'	Gemshorn 2'		Fagott 8'
II/I	Terz 1 3/5'		I/P
III/I	III/II		II/P
			III/P

³⁶ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Wiedenmann%20Orgel.pdf>

3.3.10 Organ Kristian Wegscheider, Drážďany

Organ, ktorý môžeme nájsť v miestnosti 4.50 v budove HMDK Stuttgart patrí k veľmi vzácnym nástrojom s pomedzi zbierky organov, ktoré sa v škole nachádzajú (príloha č. 25). Nástroj bol postavený v roku 2006, s opusovým číslom 38, organárskou firmou Orgelwerkstatt Wegscheider z Drážďan. Nástroj spĺňa jedno štýlové kritérium, ktoré nespĺňa tak precízne ani jeden z nástrojov. Tento „Bachorgel“ tzv. Bachovský organ je určený na interpretáciu diel asi najvýznamnejšieho hudobného skladateľa barokovej hudby Johanna Sebastiana Bacha. Nástroj je postavený podľa zvukovej koncepcie Gottfrieda Silbermanna. Stavba tohto organu bola veľkou výzvou, pretože väčšina stredonemeckých barokových organov má dostatočne silnú intonáciu na sprevádzanie zborového alebo kostolného spevu. Prispôsobenie zvuku pomerne malej učebni bola náročná úloha, ktorú drážďanská firma Kristiana Wegscheidra zvládla bravúrne aj s prihliadnutím na jazykové registre hlavne Posaunenbass 16' v pedáli. Nástroj má 21 registrov rozdelených v dvoch manuáloch a pedáli (10+6+5). Manuálový rozsah je C, D – d³ a rozsah pedálu je C, D – f¹. Zaujímavosťou je, že organ nemá tón veľké Cis ako to bolo kedysi pri stavbe nástrojov zvykom. Nástroj má mechanickú hracu a mechanickú registrovú traktúru, ktoré sú urobené vo vysokej kvalite. Manuálová spojka je posuvná. Ladenie je nerovnomerné, približne o poltón vyššie, ako je dnešná norma, čo dodáva dielam Johanna Sebastiana Bacha úplne iný zvukový a farebný rozmer, na aký sme zvyknutí z dnešnej preferovanej výšky ladenia pri komornom a¹ 440 Hz. Nástroj slúži na vyučovanie a cvičenie. Hra na tomto organe bola skutočným zážitkom. Tento organ patrí asi k najzaujímavejším nástrojom na akých sme mali možnosť doposiaľ hrať. Výnimočné je, že organ takejto kvality sa nachádza v školských podmienkach čo vôbec nie je obvyklé.

Dispozícia³⁷

Hauptwerk C, D – d³	Positiv C, D – d³	Pedal C, D – f¹
Principal 8'	Gedackt 8'	Subbass 16'
Rohrflöte 8'	Spitzflöte 4'	Principalbass 8'
Quintadena 8'	Flûte douce 4'	Octave 4'
Viola di Gamba 8'	Gemshorn 2'	Posaunenbass 16'
Octave 4'	Cymbel II	Trompetenbass 8'
Quinte 3'	Vox humana 8'	I/P
Octave 2'		II/P
Tertia 1 3/5'		
Mixtur III		

³⁷ Orgelwerkstatt Wegscheider [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.wegscheider.eu/organs/one/68>

Trompete 8'		
II/I		

3.3.11 Organ Rieger Orgelbau, Schwarzach – koncertná sála

Najväčší nástroj, ktorý sa nachádza v budove hudobnej vysokej školy v Stuttgarte, bol postavený rakúskou organárskou firmou Rieger Orgelbau zo Schwarzachu (príloha č. 26). Organ bol inštalovaný do koncertnej sály v škole v roku 1996. Nástroj je koncipovaný ako veľký univerzálny koncertný organ, ktorý musí spĺňať všetky parametre pre štýlovú interpretáciu akejkoľvek organovej literatúry. Problémom pri „univerzálnych“ nástrojoch je, že by mal teoreticky slúžiť celému organovému repertoáru, no v jednotlivých prípadoch to nikdy nedokáže tak kvalitne, ako štýlovo jednostranne zamerané nástroje. Ak by sme zlúčili všetky typy štýlových požiadaviek do jedného organu, tak by vznikol zvukovo nehomogénny nástroj. Východiskom je vymedzenie tých oblastí repertoáru, ktorým by mal tento organ primárne slúžiť. Popri Bachovej hudbe sú to predovšetkým nemecké a francúzske skladby 19. a 20. storočia, ako aj súčasná hudba. Tieto štylistické okruhy sú v nástroji dispozične rozmiestnené v jednotlivých manuáloch a pedáli. Pri týchto univerzálnych nástrojoch je nutná dobrá skúsenosť s registrovaním, aby sme sa priblížili zvukovému ideálu danej doby. Organ v koncertnej sále HMDK Stuttgart má štyri manuály s koncertnými rozsahmi C – c⁴ a pedál s rozsahom C – g¹. Prvé dva manuály Hauptwerk a Positiv sú umiestnené nad sebou, ako hlavná časť celého nástroja v strede prospektu. S menšími odchýlkami dispozične zodpovedajú veľkému nástroju Gottfrieda Silbermana v drážďanskom Hofkirche. Tretí manuál Récit je postavený so zvukovou charakteristikou francúzskeho symfonického štýlu. Štvrtý manuál Schwellwerk má zase koncepciu nemeckého romantického nástroja. Oba manuály stoja v žalúziových skrinách na podlahe po ľavej a pravej strane od hracieho stola. Toto stavebné riešenie nie je v organoch úplne bežné. Žalúziové stroje sú zväčša postavené vo vnútri nástroja vzadu a hore, blízko stropu alebo klenby kostola, čím sa docieli efekt prichádzajúceho zvuku z väčšej výšky a vzdialenosti. Pri organe v koncertnej sále v Stuttgarte je toto riešenie problémom a často sme pri registrácii skladieb narážali na prekážku, že tretí a štvrtý manuál sú dynamicky naddimenzované v porovnaní s ostatnými časťami nástroja. Riešením bolo, že sme žalúziové skrine tretieho a štvrtého manuálu, aj pri potrebe vysokej dynamickej úrovne fortissimo, nechali otvorené približne len na 70%.

Firma Rieger Orgelbau má bohatú tradíciu a skúsenosti so stavbou veľkých koncertných nástrojov, pri ktorých je často problémom práve vedenie mechanickej hracej traktúry a herná citlivosť pri zapnutých troch mechanických spojkách. Na tomto nástroji je obtiažnosť hry pri zapnutých mechanických spojkách primeraná, čo je docielené výbornou

kvalitou regulácie a spracovania. Nástroj má tiež zabudované pomocné elektrické subspojky a superspojky v prípade potreby. Registrová traktúra je kombinovaná mechanická a elektrická. Organ disponuje 80 registrami, ktoré sú rozdelené v pomere 16+16+16+17+15, a tiež pamäťovým systémom Setzer, ktorý je pri veľkých koncertných organoch nevyhnutnou súčasťou. Nástroj má tiež prídavné zariadenie Glocken – zvony, ktoré sú vybudované v rozsahu F – f² v štvrtom manuáli. Zaujímavosťou je, že celý organ, okrem prospektových píšťal, má vlastnú klimatizačnú jednotku, ktorá udržiava stálu teplotu a vlhkosť. Koncertná sála disponuje zase druhou samostatnou vzduchotechnikou, ktorá udržiava vzduch na pódiu a v hľadisku. Z rozhovorov sme sa dozvedeli, že raz počas koncertu nastala situácia, kedy vzduchotechnika v sále nefungovala, a tak prospektové píšťaly mali iné ladenie ako zvyšok celého nástroja. Organ v koncertnej sále na Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte, postavený firmou Rieger Orgelbau zo Schwarzachu, patrí so svojimi 80 registrami k najväčším koncertným organom postaveným v školských podmienkach. Takýto reprezentatívny nástroj by si zaslúžila každá hudobná škola.

Dispozícia³⁸

Hauptwerk I. C – c⁴	Positiv II. C – c⁴	Pedal C – g¹
Principal 16'	Pommer 16'	Untersatz 32'
Bourdon 16'	Principal 8'	Principalbaß 16'
Principal 8'	Holzgedeckt 8'	Subbaß 16'
Rohrflöte 8'	Quintade 8'	Violonbaß 16'
Gedeckt 8'	Salicional 8'	Oktavbaß 8'
Viola di Gamba 8'	Principal 4'	Violoncello 8'
Oktave 4'	Rohrflöte 4'	Gedecktbaß 8'
Spitzflöte 4'	Sesquialtera II 2 2/3'	Choralbaß 4'
Quinte 2 2/3'	Octav 2'	Gemshorn 4'
Superoctav 2'	Waldflöte 2'	Hintersatz IV 2 2/3'
Cornet V	Larigot 1 1/3'	Kontrafagott 32'
Mixtur major IV-V 2'	Sifflöte 1'	Posaune 16'
Mixtur minor IV-V 1 1/3'	Scharf IV 1'	Fagott 16'
Trompete 16'	Dulcian 16'	Baßtrompete 8'
Trompete 8'	Trompete 8'	Clarine 4'
Trompete 4'	Cromorne 8'	
	Tremolo	

³⁸ HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 7. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Konzertsaalorgel.pdf>

Récit III. C – c⁴	Schwellwerk IV. C – c⁴	Spojky
Bourdon 16'	Salicional 16'	III/I
Flûte harmonique 8'	Geigenprincipal 8'	IV/I
Bourdon 8'	Doppelflöte 8'	III/II
Gambe 8'	Lieblich Gedackt 8'	IV/II
Voix céleste 8'	Viola 8'	I/P
Préstant 4'	Aeoline 8'	II/P
Flûte octaviante 4'	Vox coelestis 8'	III/P
Nazard 2 2/3'	Fugara 4'	IV/P
Doublette 2'	Flauto dolce 4'	Elektrické spojky:
Octavin 2'	Quintflöte 2 2/3'	IV 16'
Tierce 1 3/5'	Piccolo 2'	IV 4'
Fourniture IV-V 2 2/3'	Terzflöte 1 3/5'	IV/I 16'
Basson 16'	Harmonia aether. II-IV 2'	III/I 16'
Trompette harmonique 8'	Fagott 16'	IV/II 16'
Hautbois 8'	Klarinette 8'	III/II 16'
Clairon 4'	Trompète 8'	IV/P 4'
Tremolo	Vox humana 8'	III/P 4'
	Glocken F – f ²	
	Tremolo	

Záver

Diplomová práca predkladá porovnanie hudobných vysokých škôl v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte, s dôrazom na nástrojové vybavenie každej školy. Konkrétne sme sa zamerali na Akadémiu múzických umení v Prahe, Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik v Regensburgu a Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte. Na základe osobnej študijnej skúsenosti na všetkých troch školách v uplynulých piatich rokoch sme vytvorili publikáciu, v ktorej sme uviedli a zhodnotili všetky nástroje jednotlivých škôl.

Túto prácu sme rozdelili do troch hlavných kapitol, s niekoľkými podkapitolami. V každej kapitole sme sa čiastkovo zamerali na konkrétnu hudobnú vysokú školu. V úvode každej kapitoly sme vychádzali z informácií týkajúcich sa histórie a vzniku školy. Neskôr sme upriamili pozornosť na možnosti štúdia organu, ako koncertného nástroja, v rámci rôznych stupňov štúdia a študijných odborov. Primárnou časťou každej kapitoly, ktorá bola ťažiskom tejto diplomovej práce, bolo zameranie sa na nástrojové vybavenie – organy, ktorými každá škola disponuje. Jednotlivo sme sa zaoberali každým nástrojom.

Neoddeliteľnou súčasťou pri písaní tejto práce bola dlhodobá osobná skúsenosť s konkrétnymi nástrojmi, ktoré sa v školách nachádzajú. Zamerali sme sa na ich kvalitu, upriamili sme tiež pozornosť na zvukovú charakteristiku a koncepciu jednotlivých nástrojov. Dôležitou súčasťou bolo zohľadnenie organárskej firmy, ktorá konkrétny nástroj postavila, jeho kvalitu spracovania, aktuálny technický stav a starostlivosť, reguláciu a senzibilitu traktúry, kultivovanosť intonácie, počet manuálov a dispozičnú stránku nástroja, ktorá odráža zameranie na konkrétnu hudobnú epochu. Dôležitým zdrojom, z ktorého sme čerpali sú internetové portály všetkých vysokých škôl a organárskych firiem, na ktorých sú uverejnené registrové dispozície nástrojov.

Pri riešení problematiky nástrojového vybavenia troch hudobných vysokých škôl v Prahe, Regensburgu a Stuttgarte sme postupovali metódou analýzy, syntézy a komparácie. Po zohľadnení všetkých aspektov nástrojového vybavenia jednotlivých škôl je možné skonštatovať, že zahraničné hudobné vysoké školy v Regensburgu a Stuttgarte poskytujú v jednotlivých stupňoch štúdia a študijných odboroch, s vyučovacím predmetom hra na organe, svojim študentom bohatšie nástrojové možnosti, ako Akadémia múzických umení v Prahe. Hochschule für katholische Kirchenmusik und Musikpädagogik v Regensburgu disponuje štrnástimi organmi s rôznym štýlovým zameraním. Staatliche Hochschule für Musik und Darstellende Kunst v Stuttgarte ponúka študentom k dispozícii jedenásť rôznych organov. Pevne veríme, že progres v kvalite a kvantite nástrojového vybavenia na Akadémii múzických

umení v Praze bude v nasledujúcich rokoch výraznejší než doposiaľ, aby mohla škola konkurovať renomovaným európskym hudobným univerzitám. Zaobstaranie nových cvičných organov a veľkého koncertného nástroja do Sály Bohuslava Martinů by tak sprostredkovalo študentom na Hudobnej a tanečnej fakulte Akadémie múzických umení rovnaké kvalitné podmienky, aké majú ich zahraniční kolegovia.

Zoznam použitej literatúry

- AMU: Akadémia múzických umení [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.amu.cz/cs/vse-o-amu/historie-uspechy-a-oceneni/>
- Göckel Orgelbau [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goeckelorgel.de/opus/68/>
- Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/regensburg-musikhochschule-saal/>
- Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/regensburg-musikhochschule-saalorgel/>
- Goll Orgel [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.goll-orgel.ch/work/neubau/stuttgart-musikhochschule/>
- Hermann Eule Orgelbau [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.euleorgelbau.de/de/orgeln/arbeiten/prag-akademie-der-kuenste-musikalische-fakultaet-unterrichtsorgel/>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/geschichte/>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/hochschule/instrumente/>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-koegler.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-hirnschrodt-ziegltrum.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-reil.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-pilotti.pdf>

- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-koenig.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-ziegltrum.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-jann.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-klop.pdf>
- HfKM Regensburg [online]. 2022 [cit. 28. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.hfkm-regensburg.de/wp-content/uploads/2019/10/orgel-winterhalter.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 1. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/unsere-hochschule/>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20La%20S ignora.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Barocko rgel.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 5. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20klassisc he%20fr.%20Orgel.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20dt.%20r omantische%20Orgel.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Rohlf- Orgel.pdf>

- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/unsere-hochschule/orgelsammlung/das-orgelpositiv/>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Weigle-Organ.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Wiedemann%20Organ.pdf>
- HMDK Stuttgart [online]. 2022 [cit. 7. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.hmdk-stuttgart.de/fileadmin/downloads/Orgeldisposition/Disposition%20Konzertsaalorgan.pdf>
- Jann Organbau [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.jannorganbau.de/en/organs/hochschule-fur-katholische-kirchenmusik>
- Opera Plus [online]. 2022 [cit. 25. 11. 2022]. Dostupné z: <https://operaplus.cz/prazske-varhany-3-sal-martinu-lichtenstejnsky-palac-hudebni-a-tanečni-fakulta-amu-v-praze/?pa=2>
- Organbau Mühleisen [online]. 2022 [cit. 26. 11. 2022]. Dostupné z: <https://organbau-muehleisen.de/de/projekt/hochschule-fuer-katholische-kirchenmusik-musikpaedagogik-regensburg/>
- Organwerkstatt Wegscheider [online]. 2022 [cit. 6. 12. 2022]. Dostupné z: <https://www.wegscheider.eu/organs/one/68>

Prílohy

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Organ Hermann Eule Orgelbau, HAMU Praha	57
Príloha č. 2 Organ Rieger-Kloss, HAMU Praha	57
Príloha č. 3 Organ Rieger-Kloss, HAMU Praha	58
Príloha č. 4 Organ Kögler, HfKM Regensburg	58
Príloha č. 5 Organ Karl Göckel Orgelbau, HfKM Regensburg	59
Príloha č. 6 Organ Mühleisen, HfKM Regensburg	59
Príloha č. 7 Organ Eduard Hirnschrodt, HfKM Regensburg	60
Príloha č. 8 Organ Reil/Heerde, HfKM Regensburg	60
Príloha č. 9 Organ Antonio Pilotti, HfKM Regensburg	61
Príloha č. 10 Organ Ives Koenig, HfKM Regensburg	61
Príloha č. 11 Organ Armin Ziegltrum, HfKM Regensburg	62
Príloha č. 12 Organ Thomas Jann Orgelbau, HfKM Regensburg	62
Príloha č. 13 Organ Johannes Schädler, HfKM Regensburg	63
Príloha č. 14 Organ Goll Orgelbau, HfKM Regensburg	63
Príloha č. 15 Organ Henk Klop, HfKM Regensburg	64
Príloha č. 16 Organ Claudius Winterhalter Orgelbau, HfKM Regensburg	64
Príloha č. 17 Organ Goll Orgelbau, HfKM Regensburg	65
Príloha č. 18 Organ taliansky anonym, HMDK Stuttgart	66
Príloha č. 19 Organ Jürgen Ahrend Orgelbau, HMDK Stuttgart	66
Príloha č. 20 Organ Gaston Kern, HMDK Stuttgart	67
Príloha č. 21 Organ Goll Orgelbau, HMDK Stuttgart	67
Príloha č. 22 Organ Mühleisen, HMDK Stuttgart	68
Príloha č. 23 Organ Johannes Rohlf, HMDK Stuttgart	68
Príloha č. 24 Organ Eduard Wiedenmann, HMDK Stuttgart	69
Príloha č. 25 Organ Kristian Wegscheider, HMDK Stuttgart	69
Príloha č. 26 Organ Rieger Orgelbau, HMDK Stuttgart	70

Príloha č. 1 Organ Hermann Eule Orgelbau, HAMU Praha

Zdroj: internetový portál Hermann Eule Orgelbau

Príloha č. 2 Organ Rieger-Kloss, HAMU Praha

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 3 Organ Rieger-Kloss, HAMU Praha

Zdroj: internetový portál HAMU

Príloha č. 4 Organ Kögler, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 5 Organ Karl Göckel Orgelbau, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 6 Organ Mühleisen, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 7 Organ Eduard Hirschrodt, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 8 Organ Reil/Heerde, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 9 Organ Antonio Pilotti, HfKM Regensburg

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 10 Organ Ives Koenig, HfKM Regensburg

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 11 Organ Armin Ziegltrum, HfKM Regensburg

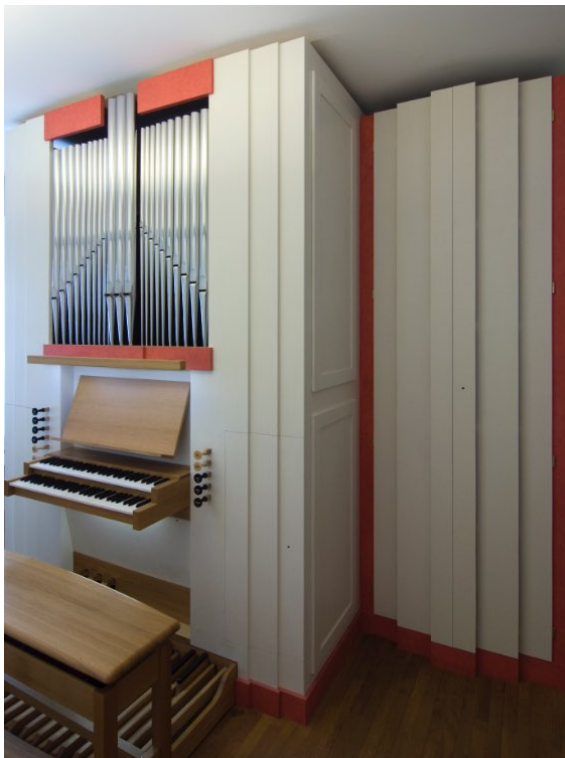
Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 12 Organ Thomas Jann Orgelbau, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 13 Organ Johannes Schädler, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 14 Organ Goll Orgelbau, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 15 Organ Henk Klop, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 16 Organ Claudius Winterhalter Orgelbau, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 17 Organ Goll Orgelbau, HfKM Regensburg

Zdroj: internetový portál HfKM Regensburg

Príloha č. 18 Organ taliansky anonym, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 19 Organ Jürgen Ahrend Orgelbau, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 20 Organ Gaston Kern, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 21 Organ Goll Orgelbau, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 22 Organ Mühleisen, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 23 Organ Johannes Rohlf, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 24 Organ Eduard Wiedenmann, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 25 Organ Kristian Wegscheider, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora

Príloha č. 26 Organ Rieger Orgelbau, HMDK Stuttgart

Zdroj: osobný archív autora